

LUỢC GHI LỜI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ ĐỒNG BÀO XÃ NAM LIÊN NGÀY 9 THÁNG 12 NĂM 1961

*Thưa toàn thể đồng bào,
Các cô, các chú.*

Năm kia, Bác về thăm làng⁽¹⁾. Lần này, Bác lại về thăm làng một lần nữa, thấy làng ta tiến bộ rất nhiều. Tiến bộ thế nào?

1. Lần trước Bác về, “đèn nhà ai rạng nhà nấy”, niên nhà ai nhà nấy dùng, làm ăn lẻ tẻ. Nay làng đã tổ chức hợp tác xã, đồng bào cùng nhau đoàn kết, luôn luôn giúp đỡ lẫn nhau. Đó là một thay đổi lớn.

2. Lần trước Bác về, chưa có mấy cái trường này⁽²⁾ mà nay đã có cho các cháu trong làng và các làng xung quanh đến học, thành một trung tâm nho nhỏ về văn hoá. Thế là văn hoá tiến bộ.

3. Sự có mặt của các chú bộ đội, dân quân tự vệ, hàng ngũ chỉnh tề ở đây, cũng chứng tỏ lực lượng quốc phòng của ta tiến bộ.

Nhưng “có thực mới vực được đạo”. Muốn ăn no mặc ấm thì phải làm thế nào ? Chúng ta đã đi được một bước là xây dựng hợp tác xã. Nhờ có hợp tác xã, đời sống bây giờ

(1) Bác về thăm quê lần thứ nhất năm 1957.

(2) Trường cấp II xây gạch, lợp ngói cạnh sân vận động xã Kim Liên, nơi Bác nói chuyện với đồng bào và cán bộ.

khác 3 năm trước. Có đúng không ? (“Đúng ạ” - mọi người đồng thanh đáp). Đúng, nhưng nếu hợp tác xã được củng cố hơn nữa, phát triển hơn nữa thì đời sống còn hơn bây giờ nữa. Đồng bào có muốn hơn nữa không ? (“Có ạ” - mọi người đáp).

Phải củng cố hợp tác xã cho tốt. Muốn hợp tác xã tốt, phải làm thế nào ? Phải nêu cao tinh thần làm chủ: làm chủ xóm làng, làm chủ hợp tác xã, làm chủ đất nước. Trước kia ai làm chủ ? (“Đế quốc, phong kiến” - mọi người đáp). Bây giờ ai làm chủ ? (“Dân ta” - mọi người đáp). Đúng ! Nay dân ta đã làm chủ. Nhưng phải cho ra người chủ, chứ không thể phát phơ được. Mọi người đều có trách nhiệm làm cho dân giàu nước mạnh, quốc phòng vững mạnh. Làm chủ hợp tác xã là thế nào ? Là phải coi công việc của hợp tác xã như công việc của mình, chứ không phải làm sao cũng được.

Làng ta có hợp tác xã rồi. Hợp tác xã tốt đấy, khá đấy, nhưng đã thực tốt chưa ? (“Chưa ạ” - mọi người đáp). Cán bộ và đồng bào ta ai cũng muốn sản xuất nhiều, có phải không ? (“Phải ạ” - mọi người đáp). Muốn sản xuất nhiều thì phải lao động nhiều. Thế mà ở đây, người lao động ít nhất là 36 ngày, người lao động nhiều nhất là 140 ngày. Như thế có được không ? Bác hỏi các cô, các chú và đồng bào : Mỗi năm có mấy tháng ? (“Dạ, 12 tháng ạ”). Mỗi tháng có mấy ngày ? (“Dạ, có 30 ngày”). Cả năm có bao nhiêu ngày ? (“Dạ, có 365 ngày”). Trong 365 ngày mà chỉ mới làm từ 36 đến 140 công là không được. Có nơi người ta làm từ 240 đến 300 ngày trong một năm. Các cô, các chú có xấu hổ không ? Người lao động mà chỉ mới sản xuất hơn 1 tháng, còn 11 tháng lười biếng hoặc chỉ làm 3 tháng còn 9 tháng lười biếng là không tốt. Cho nên cần phải đẩy mạnh ngày lao động, làm

sao ngày lao động tăng lên. Phải học tập các xã khác, các tỉnh khác xem người ta làm như thế nào.

Có hợp tác xã là tốt rồi, nhưng về kỹ thuật canh tác mới, lại bảo thủ, lạc hậu, có người lại làm đối thì làm sao sản xuất cho tốt được. Khi trước, ruộng riêng của mình thì bón phân nhiều, cày kỹ, nay đưa ruộng vào hợp tác xã thì bón phân ít, làm đối, cho nên năng suất thấp. Làm như thế có đúng không ?

Vì sao vậy ? Vì xã viên thiếu tinh thần làm chủ, vì ban quản trị còn quan liêu, vì kế hoạch làm không đầy đủ. Ban quản trị đâu ? (Các đồng chí trong ban quản trị giơ tay). Có phải như thế không ? (“Dạ, thưa Bác, phải ạ”). Mình là ban quản trị, phải phụ trách làm cho đời sống xã viên ngày càng tăng, thu hoạch của xã viên ngày càng nhiều. Phải làm như thế mới tròn trách nhiệm.

Vì sao ban quản trị làm việc thiếu sót mà không ai nói đến, không ai nhắc. Là vì xã viên không thấy mình có quyền dân chủ, có quyền giám đốc ban quản trị. Đáng lý ra phải phê bình, phải hỏi. Đó là lợi ích chung.

Ở làng ta, các hợp tác xã đều tiến lên toàn thôn rồi. Đã toàn thôn rồi thì tất cả các gia đình trong thôn thành một đại gia đình. Trước kia, anh có anh ăn, tôi không có tôi nhịn, nay thành một đại gia đình, có thể anh ăn tôi nhịn được không ? Không ! Cho nên phải giúp đỡ những nhà neo đơn, những ông cụ, bà cụ kém sức khỏe. Bác nghe nói : ở đây có một, hai gia đình xin ra ngoài hợp tác xã vì thiếu sức. Thế để họ ra cho họ chết đói à ? Phải giúp đỡ họ. Có tán thành không ? (“Tán thành” - mọi người đáp). Tán thành thì phải sản xuất thêm lúa, thêm khoai để giúp đỡ họ.

Giờ đây, miền Bắc nước ta, trong đó có Kim Liên, đang xây dựng đời sống ngày càng no ấm thêm, tức là xây dựng

Bác về thăm quê.

Ảnh: VÂN ĐỒNG

chủ nghĩa xã hội. Bà con có muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội không ? (“Có ạ” - mọi người đáp). Bọn Mỹ - Diệm có muốn ta xây dựng chủ nghĩa xã hội không ? Nó không muốn, nên nó tìm cách để phá hoại ta. Đồng bào có nghe vụ máy bay trinh thám vừa rồi không ? (“Dạ, có ạ !”). Đó chỉ là một việc trong toàn bộ âm mưu của nó mà thôi. Cho nên việc duy trì trật tự an ninh trong xã hội rất quan trọng. Các chú bộ đội, công an, dân quân tự vệ phải coi đó là nhiệm vụ chính. Phải làm cho tốt. Và tất cả nhân dân phải phụ trách, vì để nó phá hoại thì toàn dân sẽ bị thiệt hại. Vậy bộ đội, công an, dân quân tự vệ phải dựa vào dân, còn dân thì phải hết sức giúp đỡ và luôn luôn đề cao cảnh giác. Các cô, các chú hiểu chưa ? (“Dạ, hiểu rồi” - mọi người đáp). Hiểu rồi thì phải làm cho tốt.

Còn về văn hoá - lúc này Bác nói văn hoá khá đầy, nhưng khá là so với lần trước Bác về, còn hiện nay cả xã Nam Liên vẫn còn 33 người mù chữ. Như thế là bình dân học vụ có cố gắng, nhưng làm chưa triệt để. Tất cả những người đã biết chữ rồi, nếu hai người giúp một người đang mù chữ thì trong vài tháng là biết ngay.

Trong xã có lực lượng lãnh đạo, có lực lượng giúp lãnh đạo, phải làm gương mẫu cho đồng bào. Xã ta có hơn 230 đảng viên, đoàn viên, phải gương mẫu trong mọi công việc, trong tăng gia sản xuất, trong học tập. Nên như thế, mà phải như thế. Nếu đảng viên không gương mẫu thì không xứng đáng là đảng viên. Đoàn viên cũng thế. Đảng viên, đoàn viên phải giúp đỡ đồng bào tiến bộ.

Xã ta hay có phái đoàn các nước bạn đến thăm. Nếu hợp tác xã tốt, nếu các cô, các chú và đồng bào làm tốt mọi việc, có phải vẻ vang cho Kim Liên không? Tốt đây không phải là làm nhà khách cho tốt, nước trà cho nhiều, mà khi có khách, các cô, các chú đưa cho họ xem cái tốt.

Bà con có muốn làng Kim Liên, xã Nam Liên về vang không ? (“Dạ, có ạ” - mọi người đáp). Muốn vậy, hãy làm những điều Bác vừa nói đó : củng cố và phát triển hợp tác xã cho tốt, làm ngày công cho nhiều, xã viên thu nhập cao, văn hoá tốt, trật tự an ninh tốt.

Vệ sinh đang kém, nhất là các cháu. Các cháu đau mắt hột nhiều, có đúng không ? (“Dạ, đúng ạ”). Các đồng chí nước ngoài đến thăm, thấy cha mẹ để cho con mình mặt mũi lem nhem, luốc nhuộm, như thế cha mẹ có xấu hổ không ? Phải chăm sóc, giữ gìn vệ sinh cho các cháu. Có làm được không ? (“Dạ, làm được ạ” - mọi người đáp).

Làm được những điều Bác dặn, làm cho Nam Liên thành một xã gương mẫu, tức là các cô, các chú đã góp phần vào công cuộc xây dựng đời sống mới, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Còn các cháu, Bác dặn 5 điều, có nhớ không ? (“Dạ, có ạ” - các cháu đồng thanh trả lời). Các cháu có làm được không ? (“Thưa Bác, làm được ạ”). Nhiều cháu vệ sinh kém, áo quần bẩn, mặt lem nhem, mắt choẹt. Các cháu tiền tiến phải giúp đỡ các cháu ấy tiến bộ.

Cuối cùng, Bác chúc các cụ, các cháu, các cô, các chú và toàn thể đồng bào luôn luôn cố gắng và tiến bộ. Vì Bác đến đây, nên nói đến Kim Liên thôi. Nhưng các xã khác, cả huyện Nam Đàn cũng như thế. Các xã xung quanh có đến đây, Bác nhờ chuyển lời chào thân ái của Bác đến toàn thể đồng bào, cán bộ và bộ đội.

Hồ sơ lưu trữ tại Ban nghiên cứu lịch sử Đảng

Tỉnh ủy Nghệ An, bản đánh máy, 1961

LƯỢC GHI LỜI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN HOẠT ĐỘNG LÂU NĂM Ở NGHỆ - TỈNH NGÀY 9 THÁNG 12 NĂM 1961

Chúng tôi, đồng chí Khai và hai đồng chí ủy viên Trung ương ở địa phương là đồng chí Đồng và đồng chí Mân, rất sung sướng thay mặt Trung ương Đảng đến hỏi thăm các đồng chí.

Nhân đây, tôi xin nhắc lại mấy điều :

Đảng ta là Đảng chỉ có một điều là phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân, phục vụ chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Ngoài ra, không còn có lợi ích nào khác. Trong thời kỳ hoạt động bí mật, thời kỳ kháng chiến, có nhiều đồng chí hy sinh cực kỳ anh dũng. Có đồng chí phải xa nhà, xa cửa, xa vợ, xa con, bị địch bắt, ít ra cũng bị tù đầy, bị xử tử là khác. Các đồng chí theo đuổi cách mạng, hoạt động từ đầu đến cuối, khi Đảng giao việc gì, bảo việc gì đều làm nấy, không kể sang hèn, địa vị cao, thấp, không có việc gì khó, Đảng giao mà không làm. Đó là những anh hùng. Có đồng chí từ năm 1930 đến nay vẫn cứ đeo đuổi cách mạng, không đòi hỏi gì cho gia đình và cho cá nhân cả. Đó là những người con ưu tú của Đảng, của cách mạng. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng không có lợi ích nào khác. Lúc khổ sở, khó khăn thì đảng viên ta đi trước, khi sướng thì đảng viên ta hưởng sau. Chắc các đồng chí đều hiểu câu : “Tiên thiên hạ chi ưu nhi ưu, hậu thiên hạ chi lạc nhi lạc”, chứ không phải “Tiên

thiên hạ chi lạc nhi lạc, hậu thiên hạ chi ưu nhi ưu”. Hiểu cả chứ ? (“Hiểu ạ” - cả hội trường đồng thanh trả lời).

Cũng vì vậy, Đảng ta mặc dù bị những cơn khủng bố ác liệt, có khi bị tan rã, nhưng Đảng vẫn ngày càng mạnh. Đảng là gì ? Đảng là mỗi chúng ta. Đảng lớn lên là do mỗi chúng ta lớn lên. Hiện bây giờ, Đảng ta đang ngày càng lớn lên, nếu chỉ có đồng chí già thôi, Đảng ta chỉ có từng này thôi (Bác chỉ tay vào hội trường) thì cách mạng, kháng chiến có làm được không ? (“Không” - cả hội trường đáp). Vậy cần phải có đồng chí trẻ. Đảng ta quang minh đại đạo. Đảng như thế, đảng viên cũng phải như thế. Đảng ta lớn như thế, ta phải hiểu.

Các đồng chí già là rất quý, là gương bên bỉ đấu tranh dùi dất, bồi dưỡng đào tạo thêm đồng chí trẻ. Đồng chí già phải giúp đỡ cho đồng chí trẻ tiến bộ. Như thế đòi hỏi ở đồng chí già phải có thái độ độ lượng, dùi dất đồng chí trẻ. Đó cũng là một tiêu chuẩn đạo đức cộng sản chủ nghĩa.

Công việc ngày càng nhiều. Trước đây, Đảng ta tổ chức đánh Tây, đánh Nhật rất gian nan cực khổ. Nhưng so với trước, công việc bây giờ khó khăn hơn, to lớn hơn, phức tạp hơn. Bây giờ, Đảng ta phải làm nhiều chuyện : xây dựng nhà máy, xây dựng hợp tác xã, làm sao cho người nông dân, người công nhân ăn no mặc ấm, làm sao cho nước càng ngày càng mạnh, dân càng ngày càng giàu. Ngày nay làm cả việc chống trời nữa.

- Làm thủy lợi có phải chống trời không ? (“Phải ạ!” - cả hội trường đồng thanh đáp).

- Diệt sâu có phải chống trời không ? (“Phải ạ” - cả hội trường đồng thanh đáp).

Dân không đủ muối, Đảng phải lo. Dân không có gạo ăn đủ no, dân không có vải mặc đủ ấm, Đảng phải lo. Các cháu bé không có trường học, Đảng phải lo. Tôi lo chuyện này

lắm : các cháu mắt choẹt, da búng. Tất cả mọi việc, Đảng phải lo. Việc xây dựng chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản, đấu tranh giành thống nhất nước nhà, Đảng phải lo. Ngay đến cả tương, cà, mắm muối của dân, Đảng đều phải lo. Nay tổ chức hợp tác xã, Đảng cũng phải lo sao cho tốt. Các đồng chí phải làm việc rất nhiều. Đảng ngày càng cần nhiều cán bộ, đảng viên bất kỳ làm gì cũng phải gương mẫu. Ta làm nhà máy, tuy có các đồng chí Liên Xô, Trung Quốc và các nước trong phe xã hội chủ nghĩa giúp đỡ, nhưng cũng cần phải có cán bộ trẻ. Có nhiều chuyện trước không có, bây giờ phải làm, như xem thiên văn để biết gió bão, tin cho máy bay đi, báo cho tàu thuyền đánh cá ngoài biển biết v.v... Những việc đó các đồng chí có làm được không? Không làm được. Vì phải học, mà học thì rất khó khăn, tinh vi, cần phải có lớp trẻ. Một cái máy tính, một dây đồng hồ làm được hàng ngàn phép toán, không phải cộng, trừ nhân chia thông thường. Ta phải học toán, toán rất cao. Bà con thường nghe nói Liên Xô bắn tên lửa trúng đích và xa 12.000 ki-lô-mét. Xa lắm, không thấy đâu, phải có tính toán giỏi mới trúng đích. Những cái đó, bảo chúng mình làm, thì không làm được đâu. Hay như con tàu vũ trụ bay cao hơn 300 ki-lô-mét, lại bay vòng quanh quả đất, đồng chí đầu bay một vòng rồi trở về, đồng chí thứ hai bay 17 vòng cũng trở về an toàn. Bây giờ bảo chúng mình bay có bay được không? Lộn nhào được mấy vòng thì có gì trong ruột đều nôn ra hết. Vì vậy, Đảng nói cần cán bộ già, đồng thời rất cần nhiều cán bộ trẻ. Các đồng chí già đánh Tây, đánh Tây là dọn đường, nhưng không thể nạnh kẹ: chúng tôi vác cuốc, vác cào làm đường, già rồi mà chưa được đi xe, các anh mới lớn lên đã được đi xe. Thế là nạnh người đi xe. Có đúng không ? Sau này đến chủ nghĩa cộng sản, bọn trẻ còn đi xe sướng hơn nữa kia. Già có việc già, trẻ có việc trẻ. Tục ngữ

có câu “măng mọc quá pheo”. Măng mọc sau mà tốt hơn tre đây. Không lẽ ta ngồi nói : Măng, sao mày mọc quá tao ?

Công việc ngày càng nhiều, càng mới. Một mặt, Đảng phải đào tạo dồi dào đồng chí trẻ. Một mặt, Đảng viên già phải cố gắng mà học.

Tôi năm nay 71 tuổi, ngày nào cũng phải đi học. Việc lớn, việc nhỏ, tôi phải tham gia. Công việc cứ tiến mãi, không học thì không theo kịp, công việc nó sẽ gạt mình lại phía sau. Chúng ta là đảng viên già, hiểu biết của chúng ta hồi 30 tuổi so với sự hiểu biết của lớp trẻ bây giờ thì chúng mình dốt lắm. Tôi cũng dốt lắm. Một cháu bé bây giờ đã nghe nói đến vệ tinh, biết nghe ra-đi-ô. Tôi và các đồng chí hồi đó không biết. Thế mà các cháu bé bây giờ đã biết. Nếu thế hệ già khôn hơn thế hệ trẻ thì không tốt. Thế hệ già thua thế hệ trẻ mới là tốt. Các cháu không hơn là bệt. Bệt là không tốt. Người ta thường nói “Con hơn cha là nhà có phúc”. Ta hiểu như thế, nhưng không có tư tưởng thụt lùi nạnh kệ : tao làm cách mạng già đời không được gì, nó mới vào mà bộ trưởng, thứ trưởng, chủ tịch, chủ nhiệm ...

Bây giờ, tôi sang phần thứ hai. Đây là những điểm nhỏ, tôi gom góp, nói để các đồng chí rõ :

Có đồng chí nói thế này : đưa lớp trẻ vào mới làm được việc. Nhưng trong thâm tâm lại mong muốn là con cháu của mình kia.

Con cháu mình là ai ? Con cháu mình là tất cả, là thanh niên Việt Nam. Chứ không phải như thời phong kiến : Cha làm quan, con làm cậu ấm. Con mình xấu thì đề bạt sao được. Đảng là Đảng của giai cấp, của nhân dân, chứ không riêng cho con cháu mình.

- Có đồng chí nói : tôi làm cách mạng nhiều năm, sao nay cứ làm ở xã thôi ? Lại có người nói : sao Đảng lại không đề bạt tôi lên cao hơn nữa ?

Cái đó không đúng. Việc của dân, của nước, việc gì có ích cho xã hội là làm. Đảng không thiên tư thiên vị. Không biết các đồng chí có hiểu không ? Làm Chủ tịch nước mệt lắm. Trăm việc đều phải lo. Trời mưa, trời nắng, gió bão v.v... chưa ai lo mình đã phải lo. Các cháu choẹt mắt, chưa ai lo, mình đã phải lo. Trước người ta thường nói : “Thiên tử nhất nhật vạn cơ”⁽¹⁾. Thực ra thì thiên tử không có “cơ” gì đâu. Bây giờ làm Chủ tịch không phải “thiên tử” nhưng lại phải lo mọi việc. Có đồng chí tưởng là làm chủ tịch, bộ trưởng mới sướng. Đồng chí nào ở hợp tác xã làm tốt là anh hùng. Bộ trưởng mà không làm tròn nhiệm vụ là tội. Cho làm việc ở xã là hèn thì không đúng, vì đảng ta còn cần nhiều cán bộ làm hợp tác xã tốt. Hợp tác xã tốt là làm cho dân giàu, nước mạnh.

Cũng có một số đồng chí hoạt động không tích cực nói mình già, yếu mệt, nhưng lại trách Đảng, trách nhân dân, trách phong trào sao lại không đưa mình lên. Cái đó không nên. Đó là mắc bệnh công thần. Mình mới làm nên một chút đã bằng trời rồi. Đảng không đưa mình lên thì mình tìm cách dìm đảng viên trẻ mới đề bạt lên. Đảng rất quý, rất trọng các đồng chí già, nhưng Đảng cũng rất cần nhiều cán bộ trẻ để làm những việc mà đảng viên già không làm được. Tôi cũng là một trong những đồng chí già. Tôi có lái được xe không ? Không, phải nhờ đồng chí trẻ. Muốn học lái xe thì phải học các đồng chí trẻ. Chớ có nói : sao mình không được đi, nó lại được đi xe.

(1) Một ngày vua có vạn mưu kế.

- Có đồng chí nói : có những thành phần không tốt, khi trước nó phản cộng sản, nay nó được đề bạt; mình trung thành với cách mạng thì không được chú ý.

Không đúng. Cố nhiên, một đôi lúc, các ban tổ chức địa phương hay trung ương không cẩn thận... đó là nhầm. Nhưng bất kỳ ai, có khả năng, đủ tiêu chuẩn, cần cho nhu cầu của cách mạng là phải dùng. Ví dụ : Giữa hai đứa con của người trong Đảng và người ngoài Đảng. Con của đồng chí mình thì kém, dốt hơn, con của người ngoài Đảng thì thông minh ngoan ngoãn hơn. Vậy thì ta nên đưa ai đi ? Con của người ngoài Đảng hay con của người trong Đảng ? (“Con của người ngoài Đảng” - cả hội trường đồng thanh đáp). Đúng, vì Đảng ta là Đảng của giai cấp, đồng thời cũng là của dân tộc, không thiên tư, thiên vị. Đảng không lo riêng cho một đồng chí nào hết. Đảng lo việc cho cả nước. Đó là chính sách cán bộ.

Khi cách mạng thành công, cả Đông Dương (bao gồm cả Việt - Miên - Lào), chỉ có trong ngoài 5 ngàn đảng viên. Bây giờ, riêng Nghệ An có 50 ngàn đảng viên, thế là gấp 10 lần. Nếu Đảng ta không biết chọn lọc, kết nạp đề bạt đồng chí mới thì đâu có như ngày nay. Kháng chiến bị hy sinh đi một số, nếu Đảng không biết huấn luyện, đào tạo, cân nhắc thì làm sao mà có như ngày nay. Chỉ có 5 ngàn đảng viên mà nổi cờ, nổi trống, cách mạng thành công. Bây giờ, Nghệ An có 53 ngàn đảng viên, lại có 5 vạn đoàn viên thanh niên lao động. Vậy là có 10 vạn cán bộ cách mạng mà không làm cho Nghệ An thành một tỉnh gương mẫu, không làm nổi cờ nổi trống lên thì thế nào ? Có xấu hổ không ? Các đồng chí già nghĩ thế nào ? Đồng chí trẻ nghĩ thế nào ? Đồng bào Nghệ An nghĩ thế nào ?

Trước đây, tù đầy, chết chóc, càng làm càng nguy hiểm mà vẫn làm. Bây giờ, làm cho mình ăn mình mặc, càng làm càng no ăn mà không làm được à ? (Đồng chí Võ Thúc Đồng, Bí thư Tỉnh ủy đứng dậy nói : Tỉnh ủy quyết tâm đưa phong trào tỉnh nhà lên. Đề nghị các đồng chí quyết tâm cùng Tỉnh ủy để đưa phong trào lên - Cả hội trường hô vang : Quyết tâm ! Quyết tâm !).

Nói chung, các đồng chí vì không hiểu, nên có những tư tưởng phức tạp trên. Nhất là bệnh công thân, cho rằng không ai giỏi bằng ta, không ai làm bằng ta. Các đồng chí giúp nhau tiêu diệt tư tưởng ấy đi. Trước chưa hiểu, nay hiểu rồi thì phải sửa đổi.

Đại đa số các đồng chí hiện nay đang tích cực hoạt động theo khả năng của mình, cần phải cố gắng tích cực hơn nữa. Những đồng chí được đề bạt vào các cấp cũng cần chú ý mà học tập, đừng cho mình già rồi mà tiêu cực. Tôi đi thăm một nông trường ở Liên Xô, có 3 cụ : một cụ 140 tuổi, một cụ 110 tuổi, một cụ 105 tuổi mà vẫn đang hoạt động trong nông trường. Tôi hỏi : sao các cụ không nghỉ ? Các cụ nói : chúng tôi không nghỉ, còn làm được gì thì làm. Cụ cao tuổi nhất mà còn nhảy múa giỏi, cưỡi ngựa giỏi, bắn giỏi, so với các cụ ấy thì chúng mình đây đang còn thanh niên cả. (Mọi người cười vui vẻ).

Nay chúng ta có 2 nhiệm vụ :

1. Bất kỳ Đảng giao cho việc gì, nhân dân giao cho việc gì, phải cố gắng làm tròn việc đó.

2. Đào tạo thanh niên cho họ làm việc hơn mình, không nê nạm nạnh kẻ.

Mặt khác, thanh niên phải biết công lao các đồng chí già đã trải qua phong ba bão táp, có kinh nghiệm, thanh niên

phải học tập. Có số thanh niên tưởng xây dựng chủ nghĩa xã hội ngày nay là trên trời rơi xuống, không biết sự gian nan cực khổ cũ. Các đồng chí già phải kể lại cho họ nghe. Đó là một cách giáo dục thanh niên. Cố gắng mà đui dặt thanh niên, không nên công thần, không nên tiêu cực. Đó là hai tư tưởng xấu. Một người cách mạng phải hoạt động và học tập cho đến phút cuối cùng, không bao giờ tiêu cực. Các đồng chí có tán thành không ? (“Tán thành ạ !” - Cả hội trường đồng thanh trả lời).

- Có đồng chí xin biểu không báo *Học tập*. Báo cũng là một ngành kinh tế. Nó làm công tác giáo dục, nhưng kinh tế. Có phải nuôi người viết không ? Có phải mua giấy, mua mực không ? (“Có ạ” - cả hội trường đồng thanh đáp). Vậy một người mua không được thì năm bảy người góp lại mua. Nếu biểu thì biểu ai ? Ở đây có bao nhiêu người ? (“900 người ạ”). Biểu người này, không biểu người kia thì không được, mà biểu cả 900 thì nay mai không có báo *Học tập* nữa. Nó sập tiệm mà.

- Còn vấn đề lo cho con cháu của các đồng chí. Cái đó là đúng. Nhưng nếu là con tôi - à, tôi không có con - mà nó không có khả năng, nó xấu cũng phải dẹp lại. Không phải hễ cứ bố là cán bộ thì con là “cậu ấm”. Bố có việc của bố, con có việc của con. Cố nhiên, con của những đồng chí đã mất đi, Đảng phải lo. Nhưng nếu bố mẹ nó đang còn, nó xấu mà đòi hỏi đặc biệt chú ý, thì chú ý cái gì ?

- Về việc đề bạt vào các cấp lãnh đạo. Cấp nào là cấp lãnh đạo ? Cấp nào là không lãnh đạo ? Hợp tác xã có phải là lãnh đạo không ? Đội lao động có phải là lãnh đạo không ? Xã có lãnh đạo, huyện có lãnh đạo, tỉnh có lãnh đạo. Chỉ sợ mình không có chí khí, chỉ lo mình không có sức mà lãnh đạo. Nói

Đảng cái nhấc là thế nào ? Đảng là dân chủ, do dưới bầu lên. Các đồng chí trong chi bộ bầu, cấp trên chuẩn y. Cấp trên không có quyền bầu.

Trong lãnh đạo cần có già, có trẻ. Công việc ngày càng mới. Càng về sau này, càng nhiều cái mới, càng ít cái cũ. Con người ta để ra, ai cũng lớn lên, già đi rồi chết. Chết rồi thì bảo người ta bầu làm sao được. Có người, nay còn lãnh đạo đó, nhưng sau này tiến lên máy móc, nếu không biết kỹ thuật, có lãnh đạo được không ? Nếu không biết, phải mời anh ra, cho người khác giỏi hơn vào làm, chớ không phải như ngày xưa mà tưởng rằng “sống lâu lên lão làng”.

Cố nhiên, đối với các đồng chí già, đồng chí trẻ phải có những hành động tỏ rõ lòng tôn trọng của mình, như đi xem văn công đều phải mua vé cả, nhưng mời đồng chí già nhiều tuổi ngồi trên, hay nhường chỗ. Nhưng cũng không phải là “xuân thu lưỡng kỳ”, để đồng chí già lên kiệu mà khiêng đi. Nếu làm như thế thì thật là vô lý !

Hôm nay, tôi rất sung sướng gặp các đồng chí, nói lên mấy ý kiến, mong các đồng chí trao đổi. Chúc các đồng chí mạnh khỏe, vui vẻ, phấn chấn, tiến lên mãi mãi !

*Hồ sơ lưu trữ tại Tiểu ban nghiên cứu
Lịch sử Đảng Tỉnh ủy Nghệ An,
Bản đánh máy, 1961.*

LƯỢC GHI LỜI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ CÔNG NHÂN NHÀ MÁY CƠ KHÍ VINH NGÀY 9 THÁNG 12 NĂM 1961

Hôm nay, Bác đến thăm nhà máy và anh chị em công nhân, Bác thấy nhà máy cũng như nơi ăn, chỗ ngủ, tiêm tất, sạch sẽ và hôm nay sạch sẽ hơn mọi lần. Bác mong khi nào cũng sạch sẽ như hôm nay.

Bác nghe báo cáo nhà máy có nhiều ưu điểm :

- Thực hiện kế hoạch Nhà nước năm 1961 xong trước thời hạn 4 tháng 12 ngày và vượt mức gần 70 vạn đồng.

- Hạ giá thành lưỡi diệp cày 51. Năm 1959, 3 đồng 2 hào một bộ diệp cày, nay đã hạ xuống 2 đồng 5 hào. Có đúng không ? (“Dạ thưa Bác, đúng ạ !”).

- Năng suất lao động tăng tốt. Năm 1959, bình quân một đầu người 1 nghìn 40 đồng. Năm 1961, tăng lên 8 nghìn 2 trăm 5 đồng.

- Sáng kiến phát huy khá. Năm 1960, sử dụng được 36 sáng kiến. Năm 1961, sử dụng được 94 sáng kiến. Thế thì các cháu trai có sáng kiến nhiều hơn hay các cháu gái có sáng kiến nhiều hơn ? (“Thưa Bác, nam có nhiều sáng kiến hơn ạ !” - nữ công nhân trả lời). Như vậy, các cháu gái phải cố gắng.

- Công nhân có 243 người, đã có 74 người lao động tiên tiến. Như vậy là khá, nhưng chưa thật tiên tiến : Cần phải có

nhiều tiền tiến hơn nữa. Có làm được không ? (“Dạ, thưa Bác, làm được ạ !”).

Đó là những thành tích Bác khen ngợi, nhưng còn nhiều khuyết điểm :

- Lưỡi cày sản xuất ra hỏng 30 phần trăm, không dùng được; như vậy sản xuất để làm gì ?

- Máy cấy đại bộ phận không dùng được. Như thế là làm mất công.

Giai cấp công nhân là giai cấp lãnh đạo, phải làm thế nào xứng đáng là lãnh đạo để người ta tin cậy. Nếu ta sản xuất xấu, chẳng những mất công, tốn nguyên liệu mà lại mất cả uy tín nữa. Do đó, cần phải làm cho tốt. Có làm được không ? (“Dạ, thưa Bác, làm được”). Phải làm được. Công nông liên minh chứ không phải “nông công liên minh”.

Bác đề nghị : sản xuất ra máy cày, máy cấy ..., công nhân phải đảm bảo cho nông dân có thời gian sử dụng. Nếu không đảm bảo thời gian đó thì phải sửa lại cho nông dân. Ví dụ : làm máy cấy, quy định cấy trong hai năm mà chỉ cấy được một năm đã hỏng, thì phải nhận chữa lại cho nông dân, không mất tiền sửa. Có làm được như thế mới có uy tín. Phải làm tốt bốn chữ : nhiều, nhanh, tốt, rẻ. Nếu làm nhiều, làm nhanh mà không làm tốt có được không ? Nếu làm tốt mà không rẻ có được không ? Nếu làm không rẻ, nông dân không mua, hàng sản xuất ra sẽ ứ lại, ứ hàng lại thì không có việc làm.

Vậy khi nào làm được ? (“Thưa Bác, sẽ làm được”). Làm được bây giờ à ? (“Thưa Bác, làm được”). Trả lời như vậy chưa đúng lắm. Cần phải thấy ưu điểm và khuyết điểm bây giờ như cái cân, khuyết điểm có khi còn nặng hơn. Ta phải làm cho nó thăng bằng, đi đến ưu điểm nặng hơn và cuối

cùng, khuyết điểm bị xóa hết. Sản xuất cũng như vậy, không phải làm tốt một lúc, mà phải dần dần và phải quyết tâm làm tốt.

Bác nói thêm điều này : vì sao làm hỏng nhiều? Vì tư tưởng làm chủ xí nghiệp, làm chủ nước nhà chưa cao, còn bảo thủ. Cần phải khắc phục những tư tưởng đó.

Cuối cùng, Bác thân ái thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ chúc các cô, các chú khoẻ để thi đua hơn nữa.

*Hồ sơ lưu trữ tại Tiểu ban nghiên cứu
Lịch sử Đảng Tỉnh ủy Nghệ An,
Bản đánh máy, 1961.*

LUỘC GHI LỜI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ HỌC SINH TRƯỜNG SƯ PHẠM MIỀN NÚI NGHỆ AN NGÀY 9 THÁNG 12 NĂM 1961

- Các cháu có khoẻ không ? (“Thưa Bác, khoẻ ạ” - cả hội trường đáp).

- Các cháu ăn có no không ? (“Thưa Bác, no ạ”).

- Các cháu học có vui không ? (“Thưa Bác, vui ạ”)

- Các cháu có đoàn kết không ? (“Thưa Bác, có ạ”)

- Các cháu có tăng gia sản xuất không ? (“Thưa Bác, có ạ”).

- Làm gì nào ? (“Thưa Bác, làm khoai ạ”)

- Gì nữa ? (“Thưa Bác, làm rau ạ”)

Thấy các cháu vui vẻ, mạnh khoẻ, Bác rất vui lòng. Bác có ghé thăm một phòng ngủ, khá sạch sẽ. Thường ngày có được như vậy không ? (“Dạ, có ạ”). Nghe ra yếu lắm. Hay nghe tin Bác đến rồi mới làm vệ sinh ?

Ở đây có mấy dân tộc ? Sao mà lại mặc theo người Kinh cả ? (Đồng chí hiệu trưởng báo cáo với Bác : trong trường có học sinh của 9 dân tộc, gồm Kinh, Thổ, Thái, Hàng - Tổng, Mán Thanh, Tày Hầy, Tày Mười, Đan Lai, Lào).

- Các cháu Thổ đâu ? (Các học sinh người Thổ đứng dậy). Mặc sao giống người Kinh ?

- Các cháu Thái đâu ? (Các học sinh người Thái đứng dậy).

- Các cháu Thanh đâu ? (Các học sinh người Thanh đứng dậy).

- Các cháu Tày Mười đâu ? (Các học sinh người Tày Mười đứng dậy).

- Các cháu Tày Hầy đâu? (Một học sinh nam người Tày Hầy đứng dậy). Chỉ có một cháu thôi à ? Sao lại không có cháu gái ? Lần sau phải có cháu gái.

- Các cháu Đan Lai đâu ? (Một học sinh người Đan Lai đứng dậy).

- Các cháu Lào đâu ? (Một học sinh người Lào đứng dậy).

- Các cháu có hiểu nhau không ? (“Có ạ” - tất cả học sinh trả lời).

- Các cháu nói chuyện với nhau được không - Nói chuyện với nhau bằng tiếng gì ? (“Dạ, tiếng Kinh ạ”).

Hồi trước, bọn Tây và vua quan phong kiến làm cho các dân tộc thù ghét lẫn nhau, người Mường ghét người Kinh. Bây giờ các dân tộc đều là anh em cả. Dân tộc nào đông hơn, nhiều người hơn, tiến bộ hơn thì phải giúp đỡ các dân tộc khác để đều tiến bộ như nhau, đều đoàn kết như anh em một nhà. Có làm được không ? (“Thưa Bác có ạ”).

Ở đây các cháu thi đua gì ? (Một học sinh đứng dậy trả lời : “Thưa Bác, thi đua học tập, lao động, đoàn kết ạ”). Bác khuyên các cháu học tập tốt. Thế nào là học tập tốt ? Học tập tốt là chính trị, văn hoá đều phải gắn liền với lao động sản xuất, không học rộng dài. Mục đích học là để làm kinh tế, chính trị, văn hoá đều tiến bộ, các dân tộc đều đoàn kết với nhau. Học để làm gì nữa ? Để xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Chủ nghĩa xã hội là gì ? Là no ấm. Gì nữa, là đoàn kết, vui khoẻ. Muốn đi đến chủ nghĩa xã hội phải làm gì ? Phải

học tập, lao động, đoàn kết. Làm gì nữa ? Phải tăng gia sản xuất, làm ra nhiều lúa, nhiều khoai, đủ các thứ. Vải nhiều thì mặc ấm, nhiều lúa khoai thì ăn no. Còn phải làm gì nữa ? Phải tiết kiệm. Tăng gia sản xuất là làm cho được nhiều, nhưng lại còn phải tiết kiệm hơn nữa.

Các cháu có muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội không ? (Tất cả trả lời : “Có ạ”). Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội thì phải tiết kiệm. Liên Xô xây dựng chủ nghĩa xã hội trong 20 năm, lại bị 2 trận giặc xâm lăng tàn phá. Ta bây giờ xây dựng chủ nghĩa xã hội thì có Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em giúp đỡ. Ta có dễ dàng hơn Liên Xô trước đây vì có bạn giúp ta, nhưng cũng phải thắt lưng buộc bụng.

Các cháu ở đây ăn có phải trả tiền không ? (Tất cả trả lời : “Thưa Bác, không ạ”). Đây, đồng bào công nhân và nông dân hiện nay còn thắt lưng buộc bụng để xây dựng chủ nghĩa xã hội, mà các cháu ở đây học không phải trả tiền, ăn không phải trả tiền, ngủ không phải trả tiền, như thế các cháu đã sống theo chế độ cộng sản rồi đấy. Để đền đáp công ơn đó, các cháu không phải học rồi ở đây, mà phải trở về giúp đỡ đồng bào.

Bác đến thăm các cháu và chúc các cháu tiến bộ.

*Hồ sơ lưu trữ tại Tiểu ban nghiên cứu
Lịch sử Đảng Tỉnh ủy Nghệ An,
Bản đánh máy, 1961.*

LƯỢC GHI LỜI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ XÃ VIÊN HỢP TÁC XÃ VĨNH THÀNH NGÀY 10 THÁNG 12 NĂM 1961

Thưa toàn thể đồng bào,

Bác và các đồng chí Trung ương, Tỉnh ủy về thăm hợp tác xã Vĩnh Thành, các cô, các chú xã viên và các cháu.

Bác có câu chuyện tóm tắt sau đây để bà con và các cháu chú ý :

- Hợp tác xã Vĩnh Thành về mọi mặt đều có tiến bộ. Nói chung như thế, Bác không phải kể nữa, mà các cô, các chú thì đã biết cả rồi.

Hợp tác xã Vĩnh Thành tuy có tiến bộ nhưng đang ít quá, nên Bác nói thêm mấy điểm :

- Thủy lợi phải chú ý đẩy mạnh hơn nữa. Có nước rồi phải chú ý giữ gìn, phải dùng cho hợp lý - Nước cần cho lúa, ngô, khoai, sắn v.v... và các thứ cây khác. Các cô, các chú một ngày không uống nước có chịu được không ? (“Dạ, không ạ”. Không được. Vậy các cô, các chú không nên để cho cây khát. Có rõ không? (“Dạ, rõ ạ”).

- Phân rất quan trọng. Người cần ăn mới sống, cây cũng cần ăn mới sống. Người không ăn có sống được không ? (“Dạ, không ạ”). Thế thì người cần ăn gạo, cây cần ăn phân. Vậy phải làm thật nhiều phân lên.

- Lại phải làm kịp thời vụ. Ví dụ : Người phụ nữ có thai nghén - việc này phụ nữ biết rõ hơn Bác - chín tháng mười ngày sinh nở là đúng thời. Thai già quá, đến mười, mười một tháng mới sinh là thất thường. Nhưng mới bảy, tám tháng đã sinh là non quá. Làm ruộng cũng như thế. Phải kịp thời vụ, sớm quá không tốt, chậm quá càng không tốt. Thời tiết qua rồi không trở lại, nên cày, bừa, gặt đều phải kịp thời, kịp vụ.

- Việc vệ sinh còn kém. Nhà cửa chưa sạch sẽ. Đường sá chưa sạch sẽ. Tục ngữ có câu “Nhà sạch thì mát, bát sạch thì ngon”. Ăn mà bát không sạch thì không ngon. Cho nên từ trong nhà ra ngoài ngõ, đến cái ăn, cái mặc cũng chú ý hơn nữa. Cần chăm chỉ vệ sinh hơn.

- Cải tiến nông cụ ở đây có làm, nhưng chưa được khá lắm. Muốn tăng gia sản xuất phải cải tiến nông cụ. Bác nói một thí dụ : trước đây cày một đám ruộng phải 4 người làm trong một ngày mới xong, nay với nông cụ cải tiến, 1 người có thể làm xong trong một ngày. Như thế là 1 người có thể làm bằng 4 người. Cây cũng thế. Ở đây, trung bình 1 người gánh được bao nhiêu ? (“Thưa Bác, 30 ki-lô”). Được 30 ki-lô mà nặng nhọc, đau vai. Ở đây có xe chưa ? (“Dạ, có rồi”). Nếu đóng xe, 1 người có thể xe ít nhất là 1 tạ. Như thế là bằng 3 - 4 người gánh, lợi được 2 - 3 người để đi làm việc khác. Có đúng không ? (“Dạ, đúng ạ”).

Thế tại sao làm chậm ? Do óc bảo thủ. Từ đây, cố mà làm. Nhưng phải toàn diện. có cày cải tiến rồi thì phải có bừa cải tiến, có máy cày cải tiến để ruộng khỏi chờ. Lại phải có máy gặt cải tiến, có máy tuốt lúa v.v... Toàn diện là như thế. Thiếu một khâu là nó đứt ra.

- Trồng cây ở đây khá - khá chứ chưa phải thật tốt đâu. Nên chọn cây gì đáng trồng thì trồng. Trồng nhiều cây phi

lao thì nhanh, chóng tốt, nhưng nó chỉ dùng làm củi đun thôi. Để có phong cảnh nên trồng thêm một số cây phượng. Nó cũng mau lớn, hoa đẹp lắm, độ 4 - 5 năm thôi. Phải có cây gì nữa, nghe nói ở đây các cụ có một đội chuyên trách trông cây, như thế là tốt lắm. Các cụ nên giúp vào nữa. Tôi đề nghị các cụ trông và phụ trách tất cả việc trông cây. Còn các cháu phụ trách đỡ đầu cây. Các cháu chẳng những đừng phá cây, mà khi đi trâu, đi bò, không làm cây gãy. Các cụ đã sắm hàng rào, cháu thấy nó hỏng chỗ nào thì rào lại, hay về báo cáo với các cụ, để tu sửa. Các cháu có làm được không ? (“Dạ, thưa Bác, làm được ạ !”).

- Muốn mọi việc tiến bộ lên, phải hiểu chính trị. Mình làm cho ai ? Để làm gì ? Khi xưa làm ăn riêng lẻ, mọi người đều lo lắng cho mình. Nay có hợp tác xã rồi, thì tình tình tâng tâng, kỉnh cạo vô hạn. Nhiều sãi không ai đóng cửa chùa. Thế là không tốt. Ngày nay, chúng ta thành người chủ tập thể, làm chủ hợp tác xã, làm chủ Nhà nước. Mỗi xã viên cần nâng cao tinh thần làm chủ tập thể, phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu, giúp đỡ lẫn nhau. Phải có quyết tâm cần kiệm xây dựng hợp tác xã. Phải làm đúng kỷ luật lao động. Luôn luôn nâng cao trình độ giác ngộ giai cấp, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, nâng cao tinh thần cảnh giác đối với kẻ địch.

Đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động phải là những người xung phong gương mẫu trong mọi mặt sản xuất, công tác, học tập, đoàn kết.

Muốn dân giàu nước mạnh, phải làm chủ hợp tác xã bằng mọi cách. Hợp tác xã phải đoàn kết tốt, sản xuất tốt để tăng thêm thu nhập chung của hợp tác xã và thu nhập riêng của xã viên, nâng cao đời sống của xã viên. Nước mình đang còn nghèo, đang còn lạc hậu so với Liên Xô, Trung Quốc, Triều

Tiền. Phải tiết kiệm, chớ có gặp một việc gì cũng làm mấy con lợn để liên hoan, đầu mùa cấy liên hoan, gặt xong liên hoan.

Nhân đây, Bác nêu một chuyện: Vĩnh Thành là hợp tác xã cấp cao toàn xã. Tất cả nhân dân trong xã như một gia đình lớn. Trong gia đình, phải trên kính dưới nhường, thương yêu giúp đỡ nhau. Nay có người già yếu hay vì thế nào đó mà không đủ sức sản xuất thì phải thế nào ? Thực ra không có ai hoàn toàn không có sức sản xuất cả. Ngay các cụ già nhất, đi phải chống gậy cũng không phải không có sức sản xuất. Có thể tổ chức cho các cụ chăn nuôi gà, trồng đám rau. Không lẽ để các cụ chết đói à. Trong nhà dù neo đơn đến đâu cũng không có lẽ để cho anh em chết đói. Nhất định hợp tác xã phải giúp đỡ. Để họ ra ngoài, có tiện không ? (Có tiếng đáp : “Không ạ”). Cho nên, trong hợp tác xã phải giúp đỡ lẫn nhau. Đối với những người già yếu, neo đơn, thương binh, gia đình liệt sĩ, hợp tác xã phải khéo tìm cách chia công việc cho họ để họ cùng làm được, đồng thời phải chú ý giúp đỡ họ.

Một điều nữa là ở đây Ban quản trị làm việc tương đối khá. Bác nhắc thêm : ở đâu quản trị khá thì hợp tác xã tiến, quản trị kém thì hợp tác xã yếu. Ban quản trị là những người do xã viên lựa chọn và bầu cử ra. Mọi công việc của hợp tác xã trước khi làm, ban quản trị phải đem ra bàn bạc với xã viên, hỏi ý kiến xã viên. Ban quản trị phải công bằng, không được thiên vị. Dân là chủ, xã viên là chủ. Ban quản trị làm việc để phục vụ ông chủ, bà chủ chứ không phải ngồi chỉ tay năm ngón, buộc người khác phải làm cái này cái kia. Lao động sản xuất ra ai cũng muốn biết người ta sản xuất được bao nhiêu, những thứ sản xuất ra đã đem làm gì. Về vấn đề tài chính, tài chính phải công khai, thu và chi phải báo cáo cho xã viên biết. Ban quản trị phải minh bạch. Có 1 vạn đồng

mà tiêu hết 500 hay 5.000 đồng ..., tất cả xã viên đều biết còn lại mấy, thì ai cũng thoải mái. Nếu thu nhập và chi tiêu không công khai, sổ sách lại lèo nhèo, xã viên sẽ nghi ngờ ông quản trị “chăm mát” vô đó rồi. Do đó mà mất đoàn kết nội bộ. Không có đoàn kết, hợp tác xã không thể tiến bộ lên được.

- Hợp tác xã ở đây, số đảng viên, đoàn viên khá đông. Phải nhớ rằng : Đảng ta không phải Đảng làm quan. Đảng là ai ? Tất cả các đảng viên, các chi bộ hợp lại thành Đảng. Còn đoàn viên là cánh tay của Đảng, là sức xung phong của Đảng. Tất cả đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu trong công tác, trong sản xuất, trong học tập. Chi bộ phải tăng cường hơn nữa việc đoàn kết nông thôn, làm cho toàn thể xã viên, toàn thể nông dân phấn khởi, hăng hái tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, phát triển và củng cố hợp tác xã. Phải phát huy tác dụng của phụ nữ. Chi đoàn thanh niên lao động cần giúp chi bộ thi hành các chính sách của Đảng và Nhà nước.

Hôm nay, Bác chỉ về thăm ở đây, không đi thăm các hợp tác xã khác trong huyện, trong tỉnh được, là vì không có thì giờ. Các xã khác, các hợp tác xã khác cần thông cảm. Còn hợp tác xã ở đây cũng chớ thấy Bác về thăm mà tưởng mình là nhất rồi, không đâu bằng nữa, rồi tự kiêu, tự mãn, cho rằng không cần học tập ai nữa. Không phải đâu. Phải học kinh nghiệm xã tiến tiến, hợp tác xã tiến tiến, xã viên tiến tiến. Làm hợp tác xã là chúng ta tập trung lực lượng tiến công vào nghèo nàn và lạc hậu, là đoàn kết chặt chẽ, sản xuất tốt, thu nhập cao, vệ sinh tốt, là học hành chăm, đời sống lên không ngừng. Phải học các xã viên tiến tiến. Tiến tiến tức là giỏi đấy, phải giúp đỡ họ.

Ở đây, có bao nhiêu đảng viên, đoàn viên ? (Đồng chí Bí thư Đảng ủy trả lời : “Thưa Bác, 157 đảng viên, 199 đoàn

viên"). Như thế là lực lượng của Đảng, lực lượng của Đoàn ở đây có hơn 300 người. Thế mà chỉ mới xuất hiện có 5 đồng chí xuất sắc nhất. Đảng viên, đoàn viên phải làm sao theo kịp với các đồng chí tiên tiến này. Thí dụ :

- Cô Nguyễn Thị Tuý đã làm được 397 công, 207 tạ phân, 136 mét khối thuỷ lợi.

- Cô Nguyễn Thị Nhụy đã làm được 404 công, 190 tạ phân, 128 mét khối thuỷ lợi.

- Chú Phạm Trọng Kính làm được 389 công, 277 tạ phân, 135 mét khối thuỷ lợi.

- Chú Nguyễn Tá đã làm được 444 công, 260 tạ phân, 180 mét khối thuỷ lợi.

- Cô Nguyễn Thị Đường, mặc dù có 2 con mọn vẫn phấn đấu được 272 công, 134 tạ phân, 112 mét khối thuỷ lợi.

Tuy có con dại mà cô Đường vẫn phấn đấu trở thành lao động tiên tiến. Vậy thì chớ có thói cái gì cũng đổ tội cho các cháu bé. Dễ đổ lắm, vì chúng không cãi. Vì sao những người ấy làm được ? Họ không phải thần thánh gì đâu. Họ cũng là những người xã viên như tất cả thôi. Họ làm được, mình không làm được, có xấu hổ không ?

Các cô, các chú thanh niên và bà con xã viên ít ra cũng làm bằng nửa chú Tá. Bác không yêu cầu nhiều hơn đâu, một nửa thôi, nghĩa là 222 công, 130 tạ phân, 90 mét khối thuỷ lợi. Làm một nửa cho được đi, rồi sau tiến lên nữa.

Bác hỏi : Thành tích của các cô, các chú trên có đúng sự thật không ? ("Dạ, đúng ạ" - đồng chí Bí thư trả lời). Bác không hỏi chú, Bác hỏi nhân dân kia. Có đúng sự thật không ? ("Thưa Bác, đúng ạ" - mọi người đồng thanh trả lời). Bác đề nghị thưởng huy hiệu cho 5 người này, đồng bào

có tán thành không ? Mọi người vỗ tay rầm rộ. Vậy các cô Túy, Nhụy, Đường, các chú Tá, Kính lên đây.

- Ai muốn Bác thưởng nữa nào ? (Mọi người giơ tay). Tất cả đều muốn Bác thưởng à ? Tốt lắm, Bác sẵn sàng thưởng cho tất cả. Nhưng cần có “giao kèo”. Bác cũng dè dặt thôi. Nhắc lại, hôm nay các cô, các chú và bà con xã viên đã “giao kèo” với Bác sẽ làm bằng nửa những người vừa được tặng huy hiệu. Được như vậy, Bác sẽ thưởng tất cả.

Bác cảm ơn các cụ, các cô, các chú và toàn thể đồng bào đã đón tiếp Bác và phái đoàn. Thế là mất nửa ngày sản xuất, kể cả việc dọn dẹp, sắm sanh này khác. Chắc cũng mới dọn, mới sắm đây thôi. Bây giờ chúc bà con về lao động bù lại.

*Hồ sơ lưu trữ tại Tiểu ban nghiên cứu
Lịch sử Đảng Tỉnh ủy Nghệ An,
Bản đánh máy, 1961.*

*Bác Hồ về thăm Hợp tác xã Vĩnh Thành, Yên Thành
(10-12-1961)*

LƯỢC GHI LỜI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ CÔNG NHÂN NÔNG TRƯỜNG ĐÔNG HIỆU NGÀY 10 THÁNG 12 NĂM 1961

Các cô, các chú.

Hôm nay, Bác và các đồng chí Võ Thúc Đông, Nguyễn Khai, thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ về thăm và nói chuyện với các cô, các chú ở nông trường và đồng bào ở địa phương.

Nông trường này có tiến bộ khá như : tăng diện tích vỡ hoang, chăn nuôi, tăng năng suất lao động, hạ giá thành ... Bác vui lòng khen ngợi các cán bộ và công nhân nông trường.

Có tiến bộ khá nhưng chưa tốt trăm phần trăm. Bác khen là để khuyến khích, chứ không phải khen để các cô, các chú tự mãn với thành tích, không vươn lên nữa. Chẳng những nông trường này, mà tất cả các nông trường ở chung quanh và đồng bào địa phương cần chú ý mấy việc sau đây :

Về cải tiến công cụ, cần được đẩy mạnh hơn nữa và toàn diện hơn nữa. Toàn diện là thế nào ? Tức là trước mỗi người cày không đầy một mẫu, nay cũng thời gian như thế phải cày được 2 mẫu. Nhưng chỉ cải tiến cày bừa thì cũng chưa đủ. Phải cải tiến công cụ làm cỏ, cải tiến cách trồng cây và sử dụng hết công suất máy móc. Cày bừa rồi, mà không làm cỏ cũng không được. Trồng cây, nhưng không cải tiến cách trồng cũng không được. Ngay cả việc vận chuyển, gặt hái ... cũng

đều phải cải tiến. Thí dụ, trước 4 người cày 1 mẫu, nay 1 người cày 2 mẫu, còn 3 người để làm việc khác. Trước gánh trung bình mỗi người chỉ được 30 ki-lô nay dùng xe cút kít, mỗi người có thể được 90 ki-lô, như thế là bằng 3 người gánh. Vì vậy, việc cải tiến kỹ thuật, cải tiến nông cụ rất cần.

Về thi đua, phải liên tục và rộng rãi hơn nữa. Phong trào thi đua đã có, nhưng chỉ mới cá nhân thôi. Nay chỉ phát triển thi đua ra tận tổ sản xuất, đội lao động và phát triển thi đua đến toàn nông trường, giữa nông trường này và nông trường khác. Có làm được như vậy mới thật tốt.

Trong trồng trọt phải chú ý toàn diện. Trồng cà phê, trồng lúa nhưng đồng thời phải chú ý trồng lạc, trồng vừng vì lạc, vừng là thứ hàng xuất khẩu rất tốt để đổi lấy máy móc. Nhưng ở đây chưa được chú ý đầy đủ.

Nông trường vừa là xí nghiệp vừa là nông nghiệp, nên cách lao động ở nông trường có khác. Thí dụ : ở nhà máy ngày làm 8 giờ, nhưng ở đây phải dốc sức làm cho kỳ xong, làm cho kịp thời vụ, phải tranh thủ nắng mưa, cho nên không thể theo ngày làm 8 giờ như ở nhà máy.

Trong các nông trường ở đây thì nông trường này là khá. Các nông trường khác phải học tập nông trường này. Nhưng không phải vì khá mà tự kiêu, tự đại. Khá, nhưng chưa tuyệt đối trăm phần trăm. Mình có đất, có một ít nông cụ, máy móc. Nhưng ai dùng đất và dùng máy ? Chính là con người, là cán bộ và công nhân. Cho nên, muốn phát triển nông trường tốt, cần phải xây dựng con người cho tốt. Người tốt là thế nào ? Bằng hai mặt : một là vật chất, hai là tinh thần. Ban giám đốc phải cùng anh chị em công nhân tìm mọi cách để cải thiện ăn uống, học hành và giải trí. Anh chị em công

nhân có nhiệm vụ giúp ý kiến hay cho Ban giám đốc để làm được những việc trên. Thí dụ như việc xây dựng nhà hát. Ở đây đã có nhà hát chưa? (“Dạ, chưa ạ !”). Việc xây dựng nhà hát ở đây, các cô, các chú thấy có hay không ? (“Hay ạ !”). Hay, nhưng chưa làm được. Việc cải thiện này cần phải làm. Các cô, các chú có thích ăn ớt không ? (“Dạ, có ạ !”). Ai cũng thích ăn ớt. Ớt là 1 loại cây dễ trồng, nhưng phải trồng mới có. Bây giờ đã đủ ớt ăn chưa ? (“Chưa ạ !”). Thế thì phải trồng ớt mà ăn. Những ý kiến đó là hay nhưng chưa làm được.

Muốn làm được như thế, mỗi một công nhân, mỗi một cán bộ cần đề cao tinh thần làm chủ, làm chủ nước nhà, làm chủ nông trường. Làm chủ sao cho ra làm chủ, không phải làm chủ là muốn ăn bao nhiêu thì ăn, muốn làm bao nhiêu thì làm. Làm chủ nghĩa là phải làm sao cho nông trường phát đạt, sản xuất được nhiều. Tóm lại, làm chủ là : biết cần kiệm xây dựng nông trường, xây dựng đất nước; biết đoàn kết nội bộ, giữa cán bộ và công nhân, đoàn kết giữa nông trường và đồng bào địa phương. Các cô, các chú có biết, lúc kháng chiến, địch mạnh hơn ta, ta có nhiều khó khăn, nhưng vì sao ta thắng lợi ? (Mọi người trả lời : “Vì ta đoàn kết !”). Đúng, vì ta biết đoàn kết. Đoàn kết là sức mạnh. Nông trường phải đoàn kết và giúp đỡ đồng bào chung quanh, nhưng đồng bào cũng phải đoàn kết với anh chị em nông trường, hai bên phải đoàn kết với nhau.

Muốn làm được như thế thì phải có lãnh đạo. Trong nông trường là Đảng ủy, nhưng một mình Đảng ủy làm không nổi đâu, mà phải có các chi bộ và tất cả đảng viên. Nhưng cũng chưa đủ mà phải có đoàn viên thanh niên lao động là cánh tay đắc lực của Đảng. Ở nông trường này có 1.900 anh chị em công nhân, trong đó có 900 cả đảng viên và đoàn viên.

Thế là đảng viên và đoàn viên thanh niên chiếm một nửa. Mỗi một đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu trong công tác, trong học tập và trong lao động. Nếu mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên thanh niên dìu dắt giúp đỡ một người tiến bộ thì toàn thể nông trường đều tiến bộ.

Các nông trường khác đem những lời Bác dặn ở đây về nói với anh chị em, chẳng những làm cho nông trường mình tiến bộ, mà tất cả các nông trường khác đều tiến bộ. Nông trường tiến bộ, nhà máy tiến bộ, nước ta sẽ mạnh, dân ta sẽ giàu.

Công nhân là giai cấp gì ? (Có tiếng trả lời : “Giai cấp lãnh đạo !”). Giai cấp lãnh đạo góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, tạo cơ sở cho việc đấu tranh thống nhất nước nhà. Các cô, các chú có muốn thống nhất nước nhà không ? (“Thưa Bác, có ạ”). Muốn thế thì phải vỡ hoang, chăn nuôi, tăng năng suất, hạ giá thành hơn nữa. Thí dụ : Làm một mẫu cà phê mất 1.400 đồng chỉ đổi được một cái máy cày. Nếu hạ giá thành xuống 700 đồng thì một mẫu cà phê đổi được 2 máy cày. Muốn hạ giá thành thì phải làm được như thế. Bác dặn các nông trường khác cũng làm như thế.

Ở đây có một số đồng chí gương mẫu trong sản xuất, trong học tập và có nhiều sáng kiến như đồng chí Nguyễn Văn Lang, tổ trưởng trồng trọt, Võ Trọng Tạo tổ trưởng chăn nuôi, Trần Kim Mạnh quản đốc, có đáng khen thưởng không ? (“Có ạ”). Bác đề nghị thưởng huy hiệu cho 3 đồng chí này, có tán thành không ? (Tất cả hoan hô vang dậy). Bây giờ các cô, các chú ai muốn được thưởng giơ tay lên ? (Tất cả đều giơ tay). Bác và Trung ương sẵn sàng thưởng, nếu các cô, các chú thi đua làm kịp các chiến sĩ đó. Có “giao kèo”

đấy nhá ! Nếu các cô, các chú làm được như thế mà Bác không thưởng là lỗi tại Bác. Nếu Bác sẵn sàng thưởng mà các cô, các chú không làm được thì lỗi tại ai ? (Có tiếng trả lời : “Tại các cháu”). Có phải thế không ? (“Phải ạ”). Có đồng ý như thế không ? (“Dạ, thưa Bác, đồng ý ạ”).

Cuối cùng, nhờ các cô các chú chuyển lời chào của Bác, của Trung ương Đảng và Chính phủ đến các nông trường bạn và đồng bào địa phương.

Các nông trường có nhiệm vụ đoàn kết và tìm cách giúp đỡ đồng bào địa phương. Những kỹ thuật của nông trường tiến bộ hơn, vì vậy đồng bào địa phương cần đoàn kết với nông trường, học tập cách lao động của nông trường, xây dựng hợp tác xã cho tốt, đời sống xã viên ngày càng ấm no, thế là chủ nghĩa xã hội. Đồng bào có làm được như thế không ? Mọi người đáp (“Dạ làm được ạ”).

*Hồ sơ lưu trữ tại Khu di tích
Chủ tịch Hồ Chí Minh ở Kim Liên,
bản viết tay, 1961.*

NÔNG DÂN TA NGÀY Càng NO ẤM

(Trích)

... Tôi muốn nêu tóm tắt một vài thí dụ những hợp tác xã nhỏ bé đã phấn đấu “từ đói đến no, từ nghèo đến giàu”.

Diễn Hải (Nghệ An) ở chốn nước mặn đồng chua. Mới mưa đã úng, mới nắng đã hạn. Quanh năm thiếu đói. Năm 1954, hơn 380 người ở trong làng đã chết đói. Hiện nay, nhờ có hợp tác xã, đồng bào Diễn Hải đã đạt những bước tiến như sau :

1957	1961
- Lợn cả xã chỉ có 118 con	- Hơn 2.000 con, nhiều nhà nuôi 5 con
- Trâu bò không có	- 540 con
- Ruộng chỉ cấy 136 mẫu và cấy 1 vụ	- Cấy 696 mẫu, ba vụ
- Thuỷ lợi tưới không có gì	- Đã làm được 10 vạn thước khối đất
- Phân bón rất ít	- Bình quân mỗi sào 10 tạ
- Cải tiến công cụ không có	- Cải tiến toàn diện
- Thu hoạch cả năm mỗi sào 60 cân	- Mỗi sào 260 cân
- Lương thực thiếu độ 50 tấn	- Tự túc được cả, còn thừa nhiều bán cho Nhà nước

Nhân đà thắng lợi ấy, hợp tác xã Diễn Hải đã quyết định mỗi người phải phấn đấu vượt 250 ngày công và 2.000 cân lương thực.

... Diễn Hải gặp nhiều khó khăn hơn nhiều nơi khác. Vì sao chỉ trong vài năm đã đạt được những kết quả khá như vậy ?

Vì Chi bộ lãnh đạo tốt, đoàn viên thanh niên xung phong tốt, xã viên thấm nhuần tinh thần làm chủ, hăng hái thi đua cần kiệm xây dựng hợp tác xã.

... Hợp tác xã chớ nên tự mãn vì có thành tích, mà cần phải cố gắng hơn nữa để tiến bộ hơn nữa.

Các cấp Đảng ủy cần giúp đỡ họ tiến lên nữa, đồng thời cần phổ biến những kinh nghiệm tốt của hợp tác xã ấy cho những hợp tác xã khác làm theo, để ngày càng tiến bộ.

TRẦN LỰC

*Báo Nhân Dân, số 2828
ngày 19 tháng 12 năm 1961*

THƯ GỬI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ XÃ NAM LIÊN

Thân ái gửi đồng bào và cán bộ xã Nam Liên

Tôi cảm ơn thư chúc tết của xã ta.

Tôi rất vui lòng biết rằng xã ta có nhiều tiến bộ như :

- Trồng trọt vượt diện tích.
- Bò được thói cấy chay (nhưng mỗi sào chỉ 2 tạ phân thì vẫn là ít, nên cố gắng bón phân nhiều hơn. “Một rổ phân là một cân thóc”).
- Đảng viên và đoàn viên thanh niên làm gương mẫu, tăng thêm ngày công lao động và năng suất lao động.

Sẵn đây, tôi nêu mấy điểm để đồng bào và cán bộ chú ý :

- Xã viên trong hợp tác xã và xã này với xã khác, phải đoàn kết thương yêu như người trong một nhà. Dù có khó khăn thì giúp nhau giải quyết.

Thí dụ : giúp Ngọc Đình giải quyết khó khăn lương thực. Phải học tinh thần quốc tế vô sản của các nước anh em giúp đỡ ta.

- Tư tưởng bảo thủ là những sợi dây cột chân, cột tay người ta, phải vắt nó đi. Muốn tiến bộ phải có tinh thần mạnh dạn, dám nghĩ, dám làm. Trong việc này cũng như mọi việc khác, cán bộ, đảng viên và đoàn viên xung phong đi trước thì đồng bào sẽ tiến theo.

- Hợp tác xã càng phát triển thì công việc càng thêm nhiều. Muốn lãnh đạo tốt thì phải làm đúng : lãnh đạo tập thể, phân công phụ trách. Ban quản trị thật dân chủ và thật công bằng, tài chính phải công khai, mọi việc đi đúng đường lối quần chúng. Làm như vậy thì mọi khó khăn đều giải quyết được.

Bác mong đồng bào và cán bộ cố gắng xây dựng Nam Liên ta thành một xã kiểu mẫu, và thân ái chúc mọi người tiến bộ và bình yên.

Ngày 13 tháng 2 năm 1962

HỒ CHÍ MINH

Hồ sơ lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

LÀM THẾ NÀO CHO LẠC THÊM VUI

“Dân Nghệ - nhà choa,

Mỗi năm ăn quà

Hết chín nghìn bảy (9.720) tấn gang !”

Xin giải thích : Những năm bắt đầu xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân các nước anh em đều thắt lưng buộc bụng để mua thêm máy móc và nguyên liệu của nước ngoài. Một thí dụ : Ngày nay, Liên Xô là một nước rất giàu mạnh đang xây dựng thắng lợi chủ nghĩa cộng sản. Để đạt kết quả vẻ vang ấy, nhân dân Liên Xô đã thắt lưng buộc bụng gần 20 năm. Trong những năm ấy, những thứ của ngon vật quý như trứng gà to, quả cây tốt, vải vóc đẹp v.v... nhân dân đều nhịn, không ăn, không dùng để đưa ra nước ngoài đổi lấy máy móc.

Ngày nay, nước ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, cần nhiều máy móc và nguyên liệu. Các nước anh em giúp đỡ ta nhiều, nhưng ta cũng phải mua một số ở nước khác. Muốn mua thì phải có nhiều “ ngoại tệ” hoặc lấy nông sản mà đổi, ví dụ lấy lạc đổi lấy gang.

Muốn làm như vậy, thì chúng ta phải tiết kiệm lạc, đảng này chúng ta lại phung phí lạc lu bù.

Báo Nhân Dân (9 tháng 3 năm 1962) có đăng bài nói ở Nghệ An “trên trời dưới lạc” từ thành thị đến thôn quê, từ ngoài đường đến trong chợ, đâu đâu cũng làm và bán kẹo

lạc. Chỉ ít mỗi tháng cũng hết 54 tấn lạc, mỗi năm hết 650 tấn.

Nếu đưa ra nước ngoài, thì một tấn lạc đổi được 15 tấn gang⁽¹⁾. Thế là, nếu đồng bào Nghệ chịu khó “thắt lưng buộc bụng” một chút, tiết kiệm lạc để xuất khẩu, thì mỗi năm đổi được 9.720 tấn gang, và nếu đồng bào các nơi khác đều tiết kiệm lạc, thì mỗi năm chúng ta có thể đổi lấy hàng trăm chiếc máy cày cho nông thôn. Các đồng chí cán bộ phụ trách phải hiểu điều đó, để giải thích cho đồng bào và các đồng chí cán bộ thu mua biết tổ chức khéo và làm đúng chính sách của Chính phủ, đi đúng đường lối quân chúng thì chắc đồng bào ta sẽ vui lòng tiết kiệm lạc và các thứ nông sản khác để bán cho Nhà nước xuất khẩu đổi lấy máy móc và nguyên liệu. Vậy có thơ rằng :

*“Làm thế nào cho lạc thêm vui,
Đổi lấy máy móc thì bầy tui quyết làm”*

TRẦN LỰC

Báo Nhân dân số 2912, ngày 14/3/1962

(1) Trong bài : *Cần phải ra sức trồng nhiều rau màu*, đăng trên báo Nhân dân số 2946 ngày 17 tháng 4 năm 1962 của Bác Hồ đã đính chính con số này, nguyên văn : “Xin lỗi - trong báo Nhân dân, 14/3/1962 dưới dấu đề “Làm thế nào cho lạc thêm vui” đúng ra là một tấn lạc đổi 1,5 tấn (một tấn rưỡi) gang. Vì để sót dấu phẩy (.) mà viết sai thành 15 tấn (mười lăm) tấn gang. Đó là một thái độ không nghiêm túc, cẩn thận. T.L xin thật thà tự phê bình và xin lỗi các bạn đọc”.

NÔNG THÔN TA KHÔNG NGỪNG TIẾN BỘ

(Trích)

Mục đích của chủ nghĩa xã hội là không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân, chủ nghĩa xã hội do Đảng lãnh đạo và do nhân dân xây dựng lấy. Sau đây là vài thí dụ chứng tỏ nông thôn ta đang tiến bước lên chủ nghĩa xã hội một cách vững chắc.

Thí dụ một làng : chỉ trong 5 tháng, Vĩnh Thành (Nghệ An) đã đào xong con kênh tưới cho hơn 100 mẫu ruộng cao. Trong 25 ngày cày xong 800 mẫu chiêm (trước kia phải 2 tháng), vỡ hoang thêm 40 mẫu ruộng, cộng với 247 mẫu vỡ từ trước. Về thủy lợi, đã tưới thêm 100 mẫu và trị úng được 280 mẫu. Cải tiến nông cụ, họ cũng cố gắng nhiều, bón phân mỗi mẫu hơn 14 tấn, mần cỏ hai ba lần. Do đó, vụ chiêm này, mỗi mẫu tây có thể gặt được 22 tạ. Nhờ có 22 nhóm giữ trẻ mà chị em phụ nữ yên tâm tăng gia sản xuất.

Thanh niên gái trai luôn luôn ra sức làm tròn vai trò xung phong. Một thí dụ, đồng chí Trần Hộ (đoàn viên thanh niên lao động) trong vụ đông xuân đã làm được 200 công, 170 thước khối đất thủy lợi, 10 tấn phân bón.

Các cụ phụ lão cũng “càng già càng khỏe”. Đội trồng cây có 14 cụ từ 65 tuổi đến 80 tuổi. Ngoài hàng nghìn gốc dứa, chuối, chè, các cụ đã ươm, trồng, săn sóc 1.000 cây long não, 3.000 cây bạch đàn, 72.000 cây phi lao v.v... Những

người đầu bạc đã làm cho những đôi trẻ trở nên xanh tươi. Kết quả là phong cảnh của làng Vĩnh Thành ngày càng tươi đẹp và đời sống của đồng bào Vĩnh Thành ngày càng no ấm.

Làng Vĩnh Thành ... đạt kết quả tốt là vì cấp ủy và cán bộ đã đi sâu, đi sát cơ sở sản xuất, củng cố hợp tác xã, nâng cao quản lý ... Mỗi xã viên đều thấm nhuần ý thức làm chủ, và tinh thần cần kiệm xây dựng hợp tác xã, xây dựng nước nhà.

Vĩnh Thành làm được thì các xã cố gắng cũng nhất định làm được ... Mà như vậy là nước mạnh, dân giàu.

TRẦN LỤC

Báo Nhân dân số 2987, ngày 29/5/1962

TIẾN BỘ

(Trích)

Việt Nam Thông tấn xã báo tin (ngày 17 tháng 7 năm 1962) : Năm nay, đồng bào Nghệ An trồng lạc nhiều hơn năm ngoái 1.500 mẫu tây (tất cả 7.460 mẫu). Thu hoạch cũng khá hơn, bình quân mỗi mẫu tây đạt 14 tạ.

Thăm nhून lời phê bình của báo *Nhân Dân* (tháng 3/ 1962) “Làm thế nào cho lạc thêm vui”, năm nay đồng bào đã thi đua tiết kiệm lạc để bán cho Nhà nước 18.500 tạ lạc đã chọn tốt và phơi khô, thế là nhiều hơn năm ngoái gấp 4 lần. Hiện nay, các hợp tác xã đang tiếp tục bán nữa. Có những tiến bộ đó là do :

- Cán bộ tỉnh, huyện, xã đi sâu, đi sát tuyên truyền giải thích và giúp đỡ các hợp tác xã giải quyết những vấn đề mắc mứu.

- Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động đã xung phong hoàn thành nhiệm vụ đối với Nhà nước, làm gương mẫu cho đồng bào.

- Cán bộ, xã viên các hợp tác xã đã sản xuất, thực hiện tiết kiệm, hăng hái làm tròn nghĩa vụ, để góp phần vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Mặt khác, đồng bào nông dân cũng thấy rõ : càng tăng gia sản xuất, càng tiết kiệm bán nhiều lương thực cho Nhà

nước thì thu nhập của hợp tác xã và xã viên càng tăng thêm. Như vậy, đã ích nước lại lợi nhà.

Vụ chiêm năm nay, mọi việc kết quả như vậy là khá tốt. Nhưng chúng ta không được tự mãn. Cán bộ từ Trung ương đến địa phương cần phải tổng kết kinh nghiệm, phát huy những ưu điểm (như đi sâu, đi sát ...), sửa chữa những thiếu sót (như mệnh lệnh, gò ép ...) và ra sức giúp đỡ đồng bào nông dân thi đua quyết tâm tranh thủ một vụ mùa thắng lợi hơn nữa.

TRẦN LỤC

Báo Nhân dân số 3045, ngày 26/7/1962.

CẦN PHẢI CẢI TIẾN MẠNH CÔNG TÁC THUỶ LỢI

Muốn nâng cao đời sống của nhân dân thì nhất định phải phát triển mạnh nông nghiệp. Muốn phát triển nông nghiệp thì đi đôi với cải tiến quản lý hợp tác xã, việc quan trọng bậc nhất là công tác thuỷ lợi.

Hàng năm Nhà nước chi rất nhiều tiền bạc, và nhân dân cũng rất nhiều công phu vào thuỷ lợi (năm ngoái là hơn 74 triệu 17 vạn đồng và 131 triệu ngày công).

Tuy vậy, kế hoạch năm 1962 của ngành thuỷ lợi không hoàn thành toàn bộ, vì sao ?

Vì cách động viên và cung cấp sức người theo lối “cắt phiên và gọt lượt” nay đã lạc hậu rồi. Cách này gây ra nhiều khó khăn. Ở công trường thì sức người khi thừa, khi thiếu và năng suất rất thấp. Ở hợp tác xã thì nó đảo lộn kế hoạch quản lý lao động. Đối với xã viên thì nó ảnh hưởng đến sản xuất. Đối với cán bộ xã, thì nó bắt buộc họ chạy suốt mùa, chuẩn bị lượt dân công này chưa xong, đã phải chuẩn bị lượt dân công khác v.v...

Thế thì phải làm thế nào để cải tiến công tác thuỷ lợi ?

Tỉnh Nghệ An đã lập được hơn 200 đội chuyên môn làm thuỷ lợi, do đó mà lần đầu tiên Nghệ An đã hoàn thành kế hoạch thuỷ lợi toàn diện.

Cái tốt, cái lợi của đội chuyên môn đã rõ ràng ... Nghệ An làm được thì không lẽ gì các tỉnh khác không làm được.

Vấn đề là Bộ thuỷ lợi và các cán bộ cấp ủy tỉnh và huyện phải ra sức phổ biến kinh nghiệm tốt của Nghệ An ... Các hợp tác xã phải cố gắng tổ chức tốt những đội chuyên môn làm thuỷ lợi.

Có kiện tướng làm thuỷ lợi ... Mỗi người làm được 500 đến 600 thước khối, họ có nhiều kinh nghiệm quý báu. Vì sao ngành thuỷ lợi không tổ chức cho các đồng chí ấy luôn luôn đến các nông trường để phổ biến kinh nghiệm tốt của họ. Nếu mỗi người trên công trường đều học tập và đưa năng suất của mình lên chỉ bằng một nửa năng suất của các đồng chí đó thôi (tức 250 đến 300 thước khối) thì cũng đã là một thành công rất to của ngành thuỷ lợi.

TRẦN LỤC

Báo Nhân dân số 3215, ngày 13/11/1963

THƯ GỬI ĐOÀN VIÊN VÀ THANH NIÊN Ở CÔNG TRƯỜNG ĐƯỜNG SẮT THANH HOÁ - NGHỆ AN

Ngày 1 tháng 5 năm 1963

Thân ái gửi các cháu đoàn viên và thanh niên ở công trường đường sắt Thanh Hoá - Nghệ An.

Trong kế hoạch 5 năm, Đảng và Chính phủ đã quyết định xây dựng lại đường sắt Thanh Hoá - Nghệ An.

Trung ương Đoàn thanh niên lao động đã thay mặt các cháu mà nhận công trình đó và xin đặt tên là “*Công trình đường sắt Thanh niên*”.

Các cháu đã xung phong tình nguyện làm việc đó, thế là các cháu đã làm đúng khẩu hiệu “Đâu Đảng cần, thanh niên có, việc gì khó có thanh niên”. Như thế là tốt. Bác thân ái khen các cháu, và dặn các cháu mấy điều sau đây :

- Phải đoàn kết chặt chẽ; phải giúp đồng bào nơi mình làm việc.

- Phải hăng hái thi đua giữ tốt kỷ luật lao động, phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật để làm nhiều, nhanh, tốt, rẻ.

- Phải vừa làm, vừa học thêm văn hoá, chính trị và kỹ thuật, để sau này góp sức cùng đồng bào, nông dân phát triển và củng cố tốt hợp tác xã.

- Phải khắc phục khó khăn để chăn nuôi, trồng trọt thêm nhằm tự cải thiện đời sống. Phải giữ gìn vệ sinh, bảo vệ sức khoẻ.

Bác tặng các cháu một lá cờ làm giải thưởng luân lưu cho cả Thanh niên Nghệ An và Thanh Hoá. Cách thi đua thế nào để giành lá cờ đó, do các cháu bàn bạc với nhau mà quyết định.

Ngoài ra, đơn vị nào và cháu nào làm việc thật giỏi, Bác sẽ đề nghị Chính phủ khen thưởng.

Bác chúc các cháu vui vẻ, mạnh khoẻ, hăng hái thi đua, giành nhiều thành tích.

BÁC HỒ

*Hồ sơ lưu tại Văn phòng
Tỉnh ủy Nghệ An*

LỜI VIẾT CHO BẢO TÀNG XÔ - VIẾT NGHỆ - TĨNH

Năm 1930 - 1931, khi Đảng ta mới ra đời, một phong trào cách mạng lớn mạnh đã dâng lên trong cả nước, mà đỉnh cao nhất là Xô - viết Nghệ - Tĩnh.

Xô - viết Nghệ - Tĩnh là chính quyền cách mạng đầu tiên của công nông, đã lật đổ chính quyền phản động của đế quốc và phong kiến ở mấy nơi trong hai tỉnh Nghệ - Tĩnh.

Dù đế quốc Pháp và bọn phong kiến đã tạm thời nhấn chìm phong trào cách mạng trong biển máu, nhưng truyền thống oanh liệt của Xô - viết Nghệ - Tĩnh đã thúc đẩy phong trào cách mạng trong cả nước tiến lên và đưa đến cách mạng tháng Tám thành công rực rỡ.

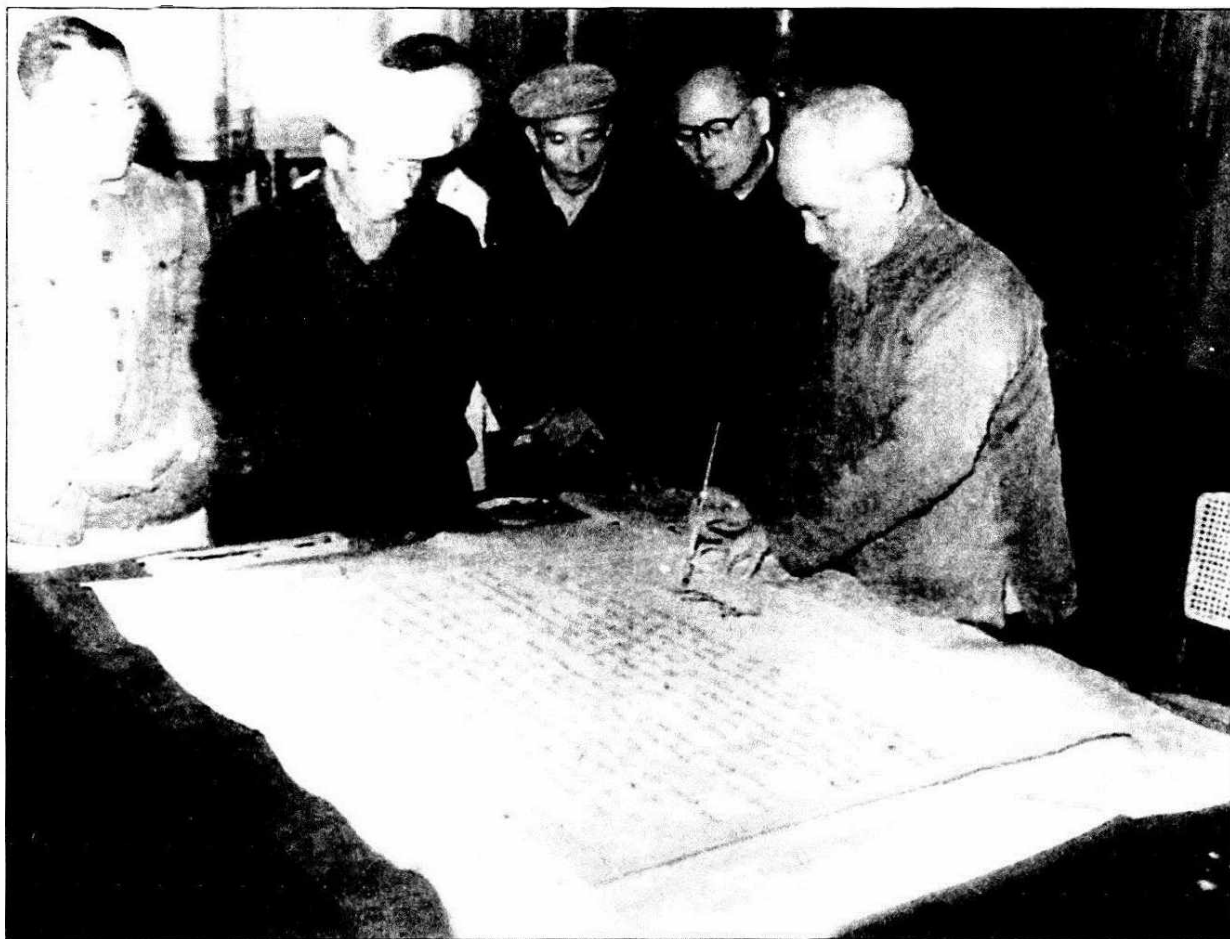
Ngày nay, nhân dân cả nước ta đương hăng hái xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh giải phóng miền Nam và hoà bình thống nhất nước nhà. Toàn Đảng, toàn dân ta cần phải phát huy truyền thống anh dũng của Xô - viết Nghệ - Tĩnh, nâng cao chí khí cách mạng, vượt mọi khó khăn, đưa cách mạng Việt Nam tiến lên thắng lợi mới.

Cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên và toàn thể đồng bào Nghệ - Tĩnh cần đoàn kết chặt chẽ, phấn khởi thi đua xây dựng Nghệ An và Hà Tĩnh thành hai tỉnh gương mẫu, xứng đáng là quê hương của Xô - viết Nghệ - Tĩnh anh hùng.

Ngày 3 tháng 2 năm 1964

HỒ CHÍ MINH

Theo bản gốc tại Bảo tàng Xô - viết Nghệ - Tĩnh.

*Chủ tịch Hồ Chí Minh ký vào lời viết cho
Bảo tàng Xô viết Nghệ - Tĩnh (03-02-1964)*

THƯ KHEN CÁN BỘ, CHIẾN SĨ CÁC LỰC LƯỢNG VŨ TRANG VÀ ĐỒNG BÀO QUẢNG BÌNH, VINH LINH, NGHỆ AN

Hà Nội, ngày 14 tháng 2 năm 1965

Thân ái gửi cán bộ, chiến sĩ các lực lượng vũ trang và đồng bào Quảng Bình, Vĩnh Linh, Nghệ An.

Cán bộ, chiến sĩ và đồng bào Quảng Bình, Vĩnh Linh, Nghệ An đã chiến đấu dũng cảm liên tục chống những hành động xâm lược của đế quốc Mỹ đối với miền Bắc nước ta, đã bắn chìm một tàu biệt kích Mỹ ngày 1 tháng 2 năm 1965 và trong những ngày 7,8,11 tháng 2 năm 1965 đã bắn rơi 22 máy bay Mỹ và bắn bị thương nhiều chiếc khác, bắt sống một tên thiếu tá phi công Mỹ. Thắng lợi đó đã làm nức lòng nhân dân ta trong cả nước.

Một lần nữa, chúng ta đã tỏ rõ cho đế quốc Mỹ biết rằng, nếu chúng cứ liều lĩnh tiếp tục khiêu khích miền Bắc, chúng sẽ bị thất bại nhục nhã.

Bác rất vui lòng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ khen ngợi các đơn vị và cá nhân đã lập được chiến công.

Bác thân ái gửi lời thăm hỏi tới tất cả bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương, công an nhân dân vũ trang, dân quân tự vệ, cán bộ và đồng bào các vùng bị giặc bắn phá đã đoàn kết chiến đấu tốt.

Nhân dịp này, chúng ta rất vui mừng hoan hô đồng bào và quân giải phóng miền Nam anh hùng đã liên tiếp đánh thắng địch nhiều trận lớn.

Thế là đầu năm, quân và dân miền Bắc, quân giải phóng và đồng bào miền Nam đều lập được chiến công vẻ vang.

Nhưng đế quốc Mỹ và tay sai còn nhiều âm mưu hung ác. Quân và dân ta phải tăng cường đoàn kết, nâng cao cảnh giác, đẩy mạnh sản xuất, sẵn sàng chiến đấu, giặc đến là đánh, đánh là phải thắng.

Cả nước một lòng đấu tranh anh dũng, nhân dân trong phe xã hội chủ nghĩa và bè bạn khắp năm châu đồng tình ủng hộ ta. Sự nghiệp xây dựng và bảo vệ chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc nhất định thắng lợi. Sự nghiệp giải phóng của đồng bào miền Nam và sự nghiệp hoà bình thống nhất đất nước của nhân dân ta nhất định thành công.

Chào thân ái và quyết thắng
BÁC HỒ

*Báo Nghệ An, số 362
ngày 23 tháng 2 năm 1965*

THƯ KHEN QUÂN VÀ DÂN NGHỆ AN ĐÃ BẮN RƠI 100 MÁY BAY MỸ

Thân ái gửi đồng bào, bộ đội và cán bộ Nghệ An.

Bác rất vui lòng quân và dân tỉnh ta đã bắn rơi 100 máy bay Mỹ.

Thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, Bác gửi lời khen ngợi đồng bào và bộ đội tỉnh ta đã chiến đấu dũng cảm, quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược.

Bộ đội, cán bộ và đồng bào Nghệ An hãy phát huy thắng lợi, nêu cao truyền thống của quân và dân ta, đoàn kết chặt chẽ, luôn luôn cảnh giác, thi đua chiến đấu giỏi, sản xuất giỏi, quyết giành nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa.

Chào thân ái và quyết thắng

BÁC HỒ

Báo Nghệ An, số 411

ngày 20 tháng 8 năm 1965

THƯ KHEN ĐỒNG BÀO, BỘ ĐỘI VÀ CÁN BỘ NGHỆ AN ĐÃ BẮN RƠI CHIẾC MÁY BAY THỨ 900 CỦA GIẶC MỸ TRÊN MIỀN BẮC

Hà Nội, ngày 10 tháng 3 năm 1966

Thân ái gửi đồng bào, bộ đội và cán bộ tỉnh Nghệ An.

Tiếp theo chiến công bắn rơi những chiếc máy bay Mỹ thứ 300 và thứ 500, ngày 7 tháng 3 vừa qua, tỉnh ta đã bắn rơi chiếc máy bay thứ 900 của giặc Mỹ trên miền Bắc.

Thế là tính đến nay, Nghệ An đã bắn rơi hơn 150 máy bay Mỹ. Đó là thắng lợi chung của đồng bào cả nước và vinh dự riêng của nhân dân Nghệ An.

Bác rất vui lòng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ khen ngợi đồng bào các dân tộc, bộ đội và cán bộ tỉnh ta.

Nhân dịp này, Bác nhắc đồng bào và cán bộ chớ vì thắng lợi mà chủ quan, cần phải luôn luôn nâng cao cảnh giác, phải chiến đấu giỏi, sản xuất giỏi, kiên quyết đập tan mọi thủ đoạn man rợ của giặc Mỹ và cố gắng giành nhiều thắng lợi vẻ vang hơn nữa.

Chào thân ái và quyết thắng

BÁC HỒ

*Báo Nghệ An, số 469
ngày 18 tháng 3 năm 1966*

THƯ GỬI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ CÁC DÂN TỘC HUYỆN QUẾ PHONG

Hà Nội, ngày 12 tháng 4 năm 1966

Thân ái gửi đồng bào và cán bộ các dân tộc huyện Quế Phong, tỉnh Nghệ An.

Bác rất vui lòng khen ngợi đồng bào và cán bộ các dân tộc trong toàn huyện đã cố gắng hoàn thành tốt kế hoạch 5 năm bổ túc văn hoá trước thời hạn 1 năm.

Bác mong rằng đồng bào và cán bộ huyện nhà ra sức thi đua đạt nhiều thành tích trong tăng gia sản xuất, sẵn sàng chiến đấu và tiếp tục học tập để tiến bộ hơn nữa, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của toàn dân ta.

Bác thân ái gửi lời hỏi thăm các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Chào thân ái và quyết thắng

BÁC HỒ

*Hồ sơ lưu trữ tại Tiểu ban nghiên cứu
lịch sử Đảng Tỉnh ủy Nghệ An,
bản đánh máy, 1966*

THƯ KHEN ĐỒNG BÀO, BỘ ĐỘI VÀ CÁN BỘ NGHỆ AN ĐÃ BẮN RƠI 200 MÁY BAY GIẶC MỸ

Hà Nội, ngày 29 tháng 7 năm 1966

Thân ái gửi đồng bào, bộ đội và cán bộ Nghệ An.

Nghệ An đã có vinh dự bắn rơi những chiếc máy bay Mỹ thứ 300, thứ 500 và thứ 900.

Đến tháng 8 năm 1965, tỉnh ta đã bắn rơi 100 chiếc máy bay Mỹ.

Tính đến ngày 28 tháng 7 vừa rồi, tỉnh ta đã bắn rơi tất cả 202 máy bay Mỹ.

Bác vui lòng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ gửi lời khen ngợi đồng bào, bộ đội và cán bộ tỉnh ta.

Giặc Mỹ đã thua to, nhưng chúng còn âm mưu hung ác. Quân và dân Nghệ An chớ vì thắng lợi mà chủ quan.

Hãy luôn luôn nêu cao tinh thần cảnh giác, phát huy truyền thống anh dũng, chiến đấu giỏi, sản xuất giỏi, quyết tâm giành nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa.

Chào thân ái và quyết thắng

BÁC HỒ

*Báo Nghệ An, số 508
ngày 2 tháng 8 năm 1966.*

THƯ KHEN QUÂN VÀ DÂN THÀNH PHỐ VINH ĐÃ BẮN RƠI 100 MÁY BAY GIẶC MỸ

Thân ái gửi đồng bào, bộ đội và cán bộ thành phố Vinh

Ngày 14 tháng 9 năm 1966, Vinh là thành phố đầu tiên đã bắn rơi 100 máy bay Mỹ. Đó là một thắng lợi quang vinh.

Quân và dân thành phố Vinh còn làm tốt công tác phòng không nhân dân, ra sức khắc phục khó khăn, thi đua sản xuất.

Bác rất vui lòng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ khen ngợi đồng bào, bộ đội và cán bộ thành phố Vinh.

Quân và dân thành phố Vinh cần luôn luôn phát huy truyền thống Xô-viết Nghệ - Tĩnh anh hùng, nêu cao quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, hăng hái thi đua chiến đấu giỏi, sản xuất giỏi, lập nhiều thành tích to lớn hơn nữa.

Chào thân ái và quyết thắng
BÁC HỒ

Báo Nghệ An, số 527

ngày 7 tháng 10 năm 1966.

THƯ KHEN QUÂN VÀ DÂN NGHỆ AN ĐÃ BẮN RƠI CHIẾC MÁY BAY THỨ 1.500 CỦA GIẶC MỸ TRÊN MIỀN BẮC

Hà Nội, ngày 19 tháng 10 năm 1966

Thân ái gửi toàn thể quân đội, đồng bào và cán bộ.

Ngày 14 tháng 10, quân và dân Nghệ An đã bắn rơi chiếc máy bay thứ 1.500 của giặc Mỹ. Đó là thành tích to lớn của quân và dân miền Bắc. Đồng thời quân và dân miền Nam cũng đã giành được nhiều thắng lợi vẻ vang.

Nhân dịp này, Bác vui lòng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ khen ngợi toàn thể quân đội, đồng bào và cán bộ.

Để hòng gỡ thế thất bại của chúng, giặc Mỹ đang điên cuồng đẩy mạnh chiến tranh xâm lược. Chúng càng liều lĩnh thì chúng càng thất bại nặng nề.

Nhân đà thắng lợi của chúng ta, quân và dân ta hãy đoàn kết chặt chẽ, nâng cao cảnh giác, vượt mọi khó khăn. Hãy phát huy truyền thống đấu tranh anh dũng, ra sức thi đua chiến đấu và sản xuất, kiên quyết đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, giành nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa, đưa sự nghiệp chống Mỹ cứu nước đến thắng lợi hoàn toàn.

Chào thân ái và quyết thắng
BÁC HỒ

*Báo Nghệ An, số 532
ngày 25 tháng 10 năm 1966.*

THƯ GỬI CÁC CHÁU HỌC SINH XÃ NAM LIÊN

Hà Nội, ngày 15 tháng 3 năm 1967

Thân ái gửi các cháu học sinh xã Nam Liên.

Bác đã nhận được thư của các cháu, Bác rất vui mừng. Các cháu học sinh đã cố gắng thi đua học tập tốt, lao động tốt, góp phần xây dựng quê hương chống Mỹ, cứu nước.

Bác hoan nghênh đồng bào, cấp ủy Đảng, chính quyền, các thầy giáo, cô giáo xã Nam Liên đã chăm lo đến việc dạy và học và đảm bảo tốt phòng không an toàn cho các thầy giáo, cô giáo và các cháu.

Bác hôn các cháu

BÁC HỒ

Bản trưng bày tại

Trường cấp 2 xã Kim Liên.

THƯ GỬI CÁN BỘ VÀ NHÂN VIÊN NHÀ THƯƠNG NGHỆ AN

Hà Nội, ngày 16 tháng 3 năm 1967

Thân ái gửi cán bộ và nhân viên Nhà thương Nghệ An.

Bác được báo cáo :

- Rằng hầu hết cán bộ và công nhân viên của Nhà thương là phụ nữ.

- Rằng các cô, các cháu đã vượt mọi khó khăn gian khổ, quyết tâm xây dựng một Nhà thương tốt.

- Rằng mặc dù công việc nhiều, các cô, các cháu vẫn học tập đều đặn để nâng cao trình độ chuyên môn và chính trị.

Bác rất vui lòng khen các cô, các cháu, và mong tất cả mọi người đoàn kết tốt và tiến bộ nhiều, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước thắng lợi.

Bác cũng gửi lời chúc bà con nằm Nhà thương mau chóng mạnh khỏe, để về nhà tham gia sản xuất và chiến đấu.

Chào thân ái và quyết thắng
BÁC HỒ

Bản trưng bày tại Bệnh viện Nghệ An.

THƯ KHEN QUÂN VÀ DÂN NGHỆ AN ĐÃ BẮN RƠI 300 MÁY BAY GIẶC MỸ

Hà Nội, ngày 4 tháng 11 năm 1967

Thân ái gửi chiến sỹ các lực lượng vũ trang, đồng bào và cán bộ Nghệ An.

Bác rất vui lòng khen ngợi quân và dân Nghệ An đã bắn rơi 300 máy bay Mỹ, góp phần xứng đáng vào thắng lợi chung của cả nước.

Nghệ An đã đánh thắng vẻ vang ngay từ trận đầu cuộc chiến tranh phá hoại của giặc Mỹ, lại là tỉnh thứ hai trên miền Bắc bắn rơi nhiều máy bay Mỹ nhất. Quân và dân tỉnh ta thật xứng đáng với truyền thống Xô - viết Nghệ - Tĩnh anh hùng.

Giặc Mỹ đã thua to, nhưng chúng còn nhiều âm mưu độc ác. Sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta còn nhiều khó khăn gian khổ, nhưng nhất định thắng lợi. Đồng bào và chiến sỹ Nghệ An hãy nêu cao cảnh giác, đoàn kết chặt chẽ, thi đua với các tỉnh bạn, chiến đấu giỏi, sản xuất giỏi, làm tốt công tác giao thông vận tải và phòng không nhân dân, cùng với quân và dân cả nước kiên quyết đánh thắng hoàn toàn giặc Mỹ xâm lược.

BÁC HỒ

*Báo Nghệ An, số 640
ngày 10 tháng 11 năm 1967.*

**THƯ KHEN QUÂN VÀ DÂN NGHỆ AN
ĐÃ BẮN RƠI CHIẾC MÁY BAY
GIẶC MỸ THỨ 400**

Hà Nội, ngày 22 tháng 7 năm 1968

Thân ái gửi đồng bào, bộ đội và cán bộ tỉnh Nghệ An.

Bác vui lòng được tin quân và dân tỉnh nhà đã bắn rơi chiếc máy bay giặc Mỹ thứ 400.

Thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, Bác thân ái gửi lời khen ngợi đồng bào, bộ đội và cán bộ tỉnh ta đã chiến đấu dũng cảm, chiến thắng vẻ vang, cùng với quân và dân cả nước đập tan mọi thủ đoạn chiến tranh tàn bạo của giặc Mỹ.

Đồng bào, bộ đội và cán bộ Nghệ An hãy nêu cao truyền thống anh dũng của Xô-viết Nghệ- Tĩnh, phát huy thắng lợi, đoàn kết chặt chẽ, luôn luôn cảnh giác, thi đua chiến đấu giỏi, sản xuất giỏi, làm thật tốt công tác giao thông vận tải và phòng không nhân dân, giành nhiều thành tích to lớn hơn nữa.

Chào thân ái và quyết thắng

BÁC HỒ

Báo Nghệ An, số 713

ngày 26 tháng 7 năm 1968.

ĐIỆN GỬI ĐỒNG BÀO XÃ ĐOÀI

Thân ái gửi đồng bào Xã Đoài, tỉnh Nghệ An.

Tôi rất động lòng khi được tin ngày 21 tháng 7 vừa qua, máy bay giặc Mỹ lại ném bom, bắn phá Xã Đoài, làm hai cụ giám mục, ba vị linh mục bị thương; một số tu sĩ và đồng bào giáo và lương bị thương và bị hy sinh, nhà thờ bị hư hỏng, hàng trăm nhà dân bị phá huỷ.

Tôi gửi lời chúc sức khoẻ hai cụ chánh và phó giám mục mau trở lại bình thường.

Tôi gửi lời thăm hỏi và an ủi các vị linh mục, tu sĩ và các gia đình đồng bào bị nạn.

Giặc Mỹ xâm lược đã gây ra nhiều tội ác đối với đồng bào lương và giáo ở nước ta. Giặc Mỹ đã đến đường cùng, càng tàn bạo, chúng càng mau thất bại hoàn toàn.

Đồng bào lương và giáo hãy đoàn kết chặt chẽ, giúp đỡ lẫn nhau và chính quyền địa phương tìm cách giúp đỡ, đồng bào giải quyết những khó khăn trước mắt để khôi phục lại đời sống bình thường và cùng nhau ra sức chống Mỹ, cứu nước.

Chào thân ái và quyết thắng
HỒ CHÍ MINH

*Báo Nghệ An, số 719
ngày 16 tháng 8 năm 1968.*

THƯ KHEN ĐỘI THANH NIÊN XUNG PHONG SỐ 333 TỈNH NGHỆ AN

Hà Nội, ngày 27 tháng 1 năm 1969

Thân ái gửi các cháu trong Đội thanh niên xung phong số 333

Suốt 4 năm nay, Đội thanh niên xung phong số 333 nhận nhiệm vụ làm đường, sửa cầu ở một nơi địch thường đánh phá ác liệt, có nhiều khó khăn gian khổ.

Đội gồm phần lớn là các cháu gái đã dũng cảm chiến đấu, tích cực lao động, có nhiều sáng kiến cải tiến kỹ thuật, bảo đảm cầu đường được thông suốt luôn.

Các cháu đã đoàn kết chặt chẽ, giúp đỡ nhau, khiêm tốn học hỏi các chú công nhân và bộ đội, được đồng bào thương yêu. Các cháu đã chăm học chính trị, văn hoá và làm văn nghệ khá, biết giữ gìn sức khoẻ tốt, đảng viên và đoàn viên trong đội gương mẫu. Các cháu xứng đáng là những thanh niên ưu tú của nhân dân Việt Nam anh hùng.

Bác rất vui lòng khen ngợi các cháu.

Bác cũng khen ngợi tất cả các cháu thanh niên xung phong đang hăng hái thi đua công tác ở các nơi khác trên đất nước ta. Bác cũng gửi lời khen ngợi và cảm ơn đồng bào và cán bộ các địa phương đã thương yêu giúp đỡ các cháu.

Giặc Mỹ đã thua to ở cả hai miền nước ta, chúng đang thất bại ngày càng nặng nề hơn ở miền Nam, nhưng chúng vẫn rất ngoan cố, chưa chịu từ bỏ âm mưu xâm lược nước ta.

Vì vậy, Bác nhắc nhở các cháu :

- Phải nêu cao ý chí chiến đấu, tinh thần cảnh giác cách mạng, cùng quân, dân ta quyết tâm đánh thắng hoàn toàn giặc Mỹ xâm lược.

- Luôn luôn đoàn kết, ra sức học tập chính trị, kỹ thuật, văn hoá để ngày càng tiến bộ.

- Đem hết nhiệt tình, tài năng của tuổi trẻ cống hiến thật nhiều cho sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước.

Bác mong các cháu mạnh khoẻ, vui vẻ, lập nhiều thành tích mới.

Bác hôn các cháu

BÁC HỒ

*Báo Nghệ An, số 773
ngày 21 tháng 2 năm 1969.*

THƯ GỬI BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ ĐẢNG LAO ĐỘNG VIỆT NAM TỈNH NGHỆ AN

Hà Nội, ngày 21 tháng 7 năm 1969

Thân ái gửi Ban chấp hành Đảng bộ tỉnh Nghệ An.

Tôi đã nhận được báo cáo về kết quả 4 năm chiến đấu chống Mỹ, cứu nước của tỉnh nhà.

Tôi vui mừng nhận thấy đồng bào, chiến sĩ, cán bộ, đảng viên, đoàn viên tỉnh ta đã chiến đấu và phục vụ chiến đấu tốt; đã bắn rơi 439 máy bay, bắn chìm 14 tàu chiến Mỹ, làm tốt nhiệm vụ giao thông vận tải; hàng chục vạn cháu thanh niên gái và trai đã vào bộ đội và thanh niên xung phong. Như thế là đã phát huy chủ nghĩa anh hùng cách mạng và truyền thống vẻ vang của quê hương Xô-viết, đóng góp được nhiều công sức vào sự nghiệp cách mạng của dân tộc.

Về sản xuất, mặc dù chiến tranh, năm 1968 đã có 60 hợp tác xã đạt năng suất lúa từ 5 tấn trở lên trên một héc-ta, riêng hợp tác xã Phú Thành, huyện Quỳnh Lưu, đạt 6 tấn lúa, lại được một vụ khoai 14 tấn trên 1 héc-ta. Trong tỉnh còn xây dựng thêm được một số cơ sở công nghiệp, làm được một số mặt hàng tiêu dùng trước đây chưa làm được. Đời sống nhân dân nói chung ổn định. Như thế là có tiến bộ, nhưng phải cố gắng nhiều, vì kinh tế của Nghệ An tiến còn chậm.

Tôi cũng vui mừng nhận thấy cán bộ các cấp, các ngành trong tỉnh đã bước đầu sửa chữa tệ quan liêu, mệnh lệnh, cố

gắng đi sát nhân dân để tổ chức vận động nhân dân thực hiện các chính sách của Đảng và Nhà nước.

Sắp tới phải làm gì ?

1. Tích cực thực hiện dân chủ với nhân dân hơn nữa.
Trong hợp tác xã nông nghiệp, mọi việc sản xuất, phân phối, quản lý kinh tế, bầu cử các cơ quan phụ trách đều phải để cho nhân dân bàn bạc kỹ và tự mình quyết định một cách thật sự dân chủ. Cán bộ, đảng viên, đoàn viên cần thường xuyên tự phê bình trước nhân dân, khuyến khích nhân dân phê bình. Khiêm tốn lắng nghe ý kiến của nhân dân để phát huy những việc tốt, sửa chữa những việc sai, làm công tác tốt hơn.

Phải tổ chức những lớp huấn luyện ngắn ngày, thiết thực cho các đảng viên, đoàn viên mới.

Nhân dân ta rất yêu mến Đảng ta. Phải khuyến khích nhân dân góp phần xây dựng Đảng như : góp ý kiến với chi bộ trong việc tuyển chọn người vào Đảng, tuyển chọn cán bộ lãnh đạo. Làm được như thế, mối quan hệ giữa Đảng và nhân dân sẽ càng thêm mật thiết.

Sắp tới, nên chọn thời gian thích hợp để cho các xã viên hợp tác xã nông nghiệp thảo luận *bản điều lệ của hợp tác xã*, cùng nhau bàn bạc nhằm thực hiện tốt bản điều lệ đó. Ở các nhà máy, các công trường, nông trường, lâm trường, các cửa hàng, các cơ quan cũng cần phát động cán bộ, công nhân bàn bạc dân chủ việc cải tiến quản lý kinh tế, cải tiến lề lối làm việc của đơn vị mình để làm cho sản xuất và công tác mau tiến bộ.

2. Khôi phục và phát triển kinh tế là một nhiệm vụ rất quan trọng và cấp thiết, các đồng chí phải cố gắng làm cho

tốt. Nông nghiệp trong tỉnh phải làm ra nhiều lương thực, thực phẩm để nâng cao đời sống nhân dân và đáp ứng yêu cầu của Nhà nước; phải đẩy mạnh chăn nuôi và trồng các cây công nghiệp để có nhiều nguyên liệu cho công nghiệp và hàng hoá cho xuất khẩu. Trước mắt, phải ra sức chống hạn, cố gắng cấy mùa đúng thời vụ.

Nghệ An có rừng, có biển. Dân ta có câu : “Rừng vàng, biển bạc”. Cần làm tốt hơn nữa việc khai thác gỗ và các loại lâm sản; có kế hoạch trồng cây và bảo vệ rừng; nhanh chóng khôi phục và phát triển nghề đánh cá, phát triển nghề muối. Để làm tốt việc định canh định cư cho đồng bào miền núi, cần chỉ đạo chặt chẽ và có cán bộ tốt người dân tộc để vận động nhân dân.

Công nghiệp và thủ công nghiệp phải sản xuất nhiều công cụ làm đất, tưới tát, vận chuyển v.v..., phải cung cấp nhiều hàng tiêu dùng tốt và rẻ cho nhân dân. Phải quản lý tốt để tăng năng suất lao động và phải chống các tệ lãng phí, tham ô.

3. Hết sức chăm lo đời sống nhân dân : Phải ra sức phát triển sản xuất và thực hành tiết kiệm, lại phải phân phối cho công bằng hợp lý, từng bước cải thiện việc ăn, mặc, ở, học, phục vụ sức khoẻ và giải trí của nhân dân. Đặc biệt chú trọng các vùng bị chiến tranh tàn phá, các cháu mồ côi, các cụ già yếu và gia đình các liệt sĩ, thương binh, bộ đội, thanh niên xung phong.

Trên miền Bắc nước ta, rất nhiều xã và hợp tác xã đã có thành tích khá về mặt này, như xã Nhân Trạch (tỉnh Quảng Bình), xã Đình Cao (tỉnh Hải Hưng). Tỉnh ủy nên phái cán bộ đến những nơi ấy học kinh nghiệm về làm cho tốt.

4. Một điều phải luôn luôn nhớ là : Cuộc chiến đấu chống Mỹ, cứu nước của dân tộc ta đang ở vào thời kỳ quyết liệt.

Đế quốc Mỹ đã bị thua đau, nhưng còn rất ngoan cố. *Quân và dân ta phải luôn luôn đề cao cảnh giác, sẵn sàng chiến đấu, giữ vững công tác phòng không sơ tán, củng cố hầm hào. Cố gắng góp nhiều công sức hơn nữa để cùng quân và dân cả nước đánh thắng hoàn toàn giặc Mỹ xâm lược.*

*
* *

Nghệ An là một tỉnh rộng lớn, có tài nguyên phong phú, có nhân dân cần cù lao động và rất cách mạng. *Rất mong đồng bào và đồng chí tỉnh nhà ra sức phấn đấu làm cho Nghệ An mau trở thành một trong những tỉnh khá nhất ở miền Bắc.*

Nhờ Tỉnh ủy chuyển lời của tôi chúc toàn thể đồng bào, chiến sĩ, cán bộ, đảng viên, đoàn viên trong tỉnh mạnh khỏe và cố gắng tiến bộ.

Chào thân ái và quyết thắng
BÁC HỒ

*Hồ sơ lưu trữ tại Khu Di tích
Chủ tịch Hồ Chí Minh ở Kim Liên
bản đánh máy, 1969*

**DI CHÚC
CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH**

VIỆT NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta dù phải kinh qua gian khổ, hy sinh nhiều hơn nữa, song nhất định thắng lợi hoàn toàn.

Đó là một điều chắc chắn.

Tôi có ý định đến ngày đó, tôi sẽ đi khắp hai miền Nam Bắc để chúc mừng đồng bào, cán bộ và chiến sĩ anh hùng; thăm hỏi các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng yêu quý của chúng ta.

Kế theo đó, tôi sẽ thay mặt nhân dân ta đi thăm và cảm ơn các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa, và các nước bầu bạn khắp năm châu đã tận tình ủng hộ và giúp đỡ cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta.

*
* *

Ông Đỗ Phủ là người làm thơ rất nổi tiếng ở Trung Quốc đời nhà Đường, có câu rằng “nhân sinh thất thập cổ lai hy”, nghĩa là “người thọ 70, xưa nay hiếm”.

Năm nay, tôi vừa 79 tuổi, đã là lớp người “xưa nay hiếm” nhưng tinh thần, đầu óc vẫn rất sáng suốt, tuy sức khỏe có kém so với vài năm trước đây. Khi người ta đã ngoài 70 xuân, thì tuổi tác càng cao, sức khỏe càng thấp. Điều đó cũng không có gì lạ.

Nhưng ai mà đoán biết tôi còn phục vụ cách mạng, phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân được bao lâu nữa ?

Vì vậy, tôi đề sẵn mấy lời này, phòng khi tôi sẽ đi gặp cụ Các Mác, cụ Lê-nin và các vị cách mạng đàn anh khác, thì đồng bào cả nước, đồng chí trong Đảng và bầu bạn khắp nơi đều khỏi cảm thấy đột ngột.

Trước hết nói về Đảng - Nhờ đoàn kết chặt chẽ, một lòng một dạ phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc, cho nên từ ngày thành lập đến nay, Đảng ta đã đoàn kết, tổ chức và lãnh đạo nhân dân ta hăng hái đấu tranh tiến từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

Đoàn kết là một truyền thống cực kỳ quý báu của Đảng và của dân ta. Các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần phải giữ gìn sự đoàn kết nhất trí của Đảng như giữ gìn con ngươi của mắt mình.

Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh *tự phê bình và phê bình* là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của Đảng, Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau.

Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần *đạo đức cách mạng*, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân.

Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục *đạo đức cách mạng* cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên”.

Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết.

Nhân dân lao động ta ở miền xuôi cũng như ở miền núi, đã bao đời chịu đựng gian khổ, bị chế độ phong kiến và thực dân áp bức bóc lột, lại kinh qua nhiều năm chiến tranh.

Tuy vậy, nhân dân ta rất anh hùng, dũng cảm, hăng hái, cần cù. Từ ngày có Đảng, nhân dân ta luôn luôn đi theo Đảng, rất trung thành với Đảng.

Đảng cần phải có *kế hoạch* thật tốt để phát triển kinh tế và văn hoá, nhằm không ngừng *nâng cao đời sống của nhân dân*.

Cuộc kháng chiến chống Mỹ có thể còn kéo dài. Đồng bào ta có thể phải hy sinh nhiều của, nhiều người. Dù sao, chúng ta phải quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ đến thắng lợi hoàn toàn.

Còn non, còn nước, còn người

Thắng giặc Mỹ, ta sẽ xây dựng hơn mười ngày nay!

Dù khó khăn gian khổ đến mấy, nhân dân ta nhất định sẽ hoàn toàn thắng lợi. Đế quốc Mỹ nhất định phải cút khỏi nước ta. Tổ quốc ta nhất định sẽ thống nhất. Đồng bào Nam Bắc nhất định sẽ sum họp một nhà. Nước ta sẽ có vinh dự lớn là một nước nhỏ mà đã anh dũng đánh thắng hai đế quốc to : là Pháp và Mỹ; và đã góp phần xứng đáng vào phong trào giải phóng dân tộc.

Về phong trào cộng sản thế giới - Là một người suốt đời phục vụ cách mạng, tôi càng tự hào với sự lớn mạnh của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế bao nhiêu, thì tôi càng đau lòng bấy nhiêu vì sự bất hoà hiện nay giữa các đảng anh em !

Tôi mong rằng Đảng ta sẽ ra sức hoạt động, góp phần đặc lực vào việc khôi phục lại khối đoàn kết giữa các đảng anh

em trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lê-nin và chủ nghĩa quốc tế vô sản, có lý, có tình.

Tôi tin chắc rằng các đảng anh em và các nước anh em nhất định sẽ phải đoàn kết lại.

*
* *

Về việc riêng - Suốt đời tôi hết lòng hết sức phục vụ Tổ quốc, phục vụ cách mạng, phục vụ nhân dân. Nay dù phải từ biệt thế giới này, tôi không có điều gì phải hối hận, chỉ tiếc là tiếc rằng không được phục vụ lâu hơn nữa, nhiều hơn nữa.

Sau khi tôi qua đời, chớ nên tổ chức diếu phúng linh đình, để khỏi lãng phí thì giờ và tiền bạc của nhân dân.

*
* *

Cuối cùng, tôi để lại muôn vàn tình thân yêu cho toàn dân, toàn Đảng, cho toàn thể bộ đội, cho các cháu thanh niên và nhi đồng.

Tôi cũng gửi lời chào thân ái đến các đồng chí, các bầu bạn, và các cháu thanh niên, nhi đồng quốc tế.

Điều mong muốn cuối cùng của tôi là : Toàn Đảng, toàn dân ta đoàn kết phấn đấu, xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh, và góp phần xứng đáng vào sự nghiệp cách mạng thế giới.

Hà Nội, ngày 10 tháng 5 năm 1969

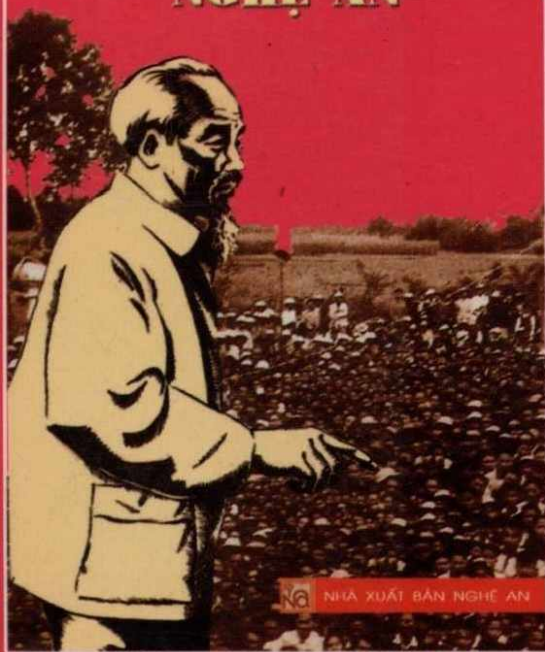
HỒ CHÍ MINH

MỤC LỤC

	Trang
- Lời nói đầu	7
- Thư gửi Quốc tế nông dân	5-11-1930 9
- Nghệ Tĩnh đỏ	13-2-1931 11
- Thư gửi Ban chấp hành T.Ư Đảng cộng sản Đông Dương	20-4-1931 15
- Thư gửi các đồng chí tỉnh nhà	17-9-1945 17
- Lời cảm ơn đồng bào công giáo	14-10-1945 20
- Gửi các đồng chí Trung Bộ	1947 21
- Thư gửi Đại hội Đảng bộ Liên khu	12-6-1947 25
- Thư gửi toàn thể bộ đội và dân quân tỉnh Nghệ An	1948 27
- Thư cảm ơn đồng bào trại sản xuất Nghệ An	1948 28
- Điện gửi : Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu IV	29
- Thư gửi đội lão quân huyện Nam Đàn	17-2-1949 30
- Thư gửi ông Hoàng Phan Kính và Trần Lê Hữu, xã Nam Liên huyện Nam Đàn	4 - 1949 32
- Thư gửi các hội mẹ chiến sĩ Liên khu IV	1-5-1949 34
- Thư gửi đồng bào tỉnh Nghệ An	8 - 1949 35
- Thư gửi các đồng chí Liên khu IV	9 - 1949 36
- Thư gửi phụ nữ Liên hiệp Liên khu IV	1949 38
- Thư gửi đồng bào Liên khu IV	1950 39
- Điện gửi họ Nguyễn Sinh	9-11-1950 41
- Bài diếu đồng chí Hồ Tùng Mậu	1-8-1951 42
- Thư gửi cụ Hà Văn Quận	5-12-1953 44
- Cụ già 120 tuổi	1955 45
- Thư gửi nhân dân và cán bộ các tỉnh có đề	1-6-1955 47
- Xã kiểu mẫu	1955 49
- Lược ghi lời nói chuyện với Hội nghị đại biểu nhân dân Nghệ An	14 - 6 -1957 51
- Lược ghi lời nói chuyện tại Quân khu bộ Quân khu IV	15-6-1957 63
- Thư gửi phụ lão xã Nam Liên	12-1958 66
- Mừng Tết nguyên đán thế nào ?	1960 68
- Thư gửi đồng bào thị xã Vinh	4-8-1961 70
- Lược ghi lời nói chuyện với Ban chấp hành Đảng bộ Nghệ An	8-12-1961 71
- Bài nói chuyện với cán bộ và đồng bào tỉnh Nghệ An	9-12-1961 80
- Lược ghi lời nói chuyện với cán bộ và đồng bào xã Nam Liên	9-12-1961 86
- Lược ghi lời nói chuyện với cán bộ, đảng viên hoạt động lâu năm ở Nghệ Tĩnh	9-12-1961 91

- Lược ghi lời nói chuyện với cán bộ và công nhân nhà máy cơ khí Vinh	9-12-1961	100
- Lược ghi lời nói chuyện với cán bộ và học sinh trường Sư phạm miền núi Nghệ An	9-12-1962	103
- Lược ghi lời nói chuyện với cán bộ và xã viên Hợp tác xã Vĩnh Thành	10-12-1961	106
- Lược ghi lời nói chuyện với cán bộ và công nhân Nông trường Đông Hiếu	10-12-1961	113
- Nông dân ta ngày càng no ấm (Trích)	12-1961	118
- Thư gửi đồng bào và cán bộ xã Nam Liên	13-2-1962	120
- Làm thế nào cho lạc thêm vui	4-1962	122
- Nông thôn ta không ngừng tiến bộ (Trích)	5-1962	124
- Tiến bộ (Trích)	7-1962	126
- Cần phải cải tiến mạnh công tác thuỷ lợi	1-1963	128
- Thư gửi đoàn viên và thanh niên ở công trường đường sắt Thanh Hoá - Nghệ An	1-5-1963	130
- Lời viết cho Bảo tàng Xô - viết Nghệ - Tĩnh	3-2-1964	132
- Thư khen cán bộ, chiến sĩ các lực lượng vũ trang và đồng bào Quảng Bình - Vĩnh Linh - Nghệ An	14-2-1965	133
- Thư khen quân và dân Nghệ An đã bắn rơi 100 máy bay Mỹ	8-1965	135
- Thư khen đồng bào, bộ đội và cán bộ Nghệ An đã bắn rơi chiếc máy bay thứ 900 giặc Mỹ trên miền Bắc	10-3-1966	136
- Thư gửi đồng bào và cán bộ các dân tộc huyện Quế Phong	12-4-1966	137
- Thư khen đồng bào, bộ đội và cán bộ Nghệ An đã bắn rơi 200 máy bay của giặc Mỹ	29-7-1966	138
- Thư khen quân và dân Thành phố Vinh đã bắn rơi 100 máy bay giặc Mỹ	10-1966	139
- Thư khen quân và dân Nghệ An đã bắn rơi chiếc máy bay thứ 1.500 của giặc Mỹ trên miền Bắc	19-10-1966	140
- Thư gửi các cháu học sinh xã Nam Liên	15-3-1967	141
- Thư gửi cán bộ và nhân viên Nhà thương Nghệ An	16-3-1967	142
- Thư khen quân và dân Nghệ An đã bắn rơi 300 máy bay giặc Mỹ	4-11-1967	143
- Thư khen quân và dân Nghệ An đã bắn rơi chiếc máy bay giặc Mỹ thứ 400	22-7-1968	144
- Điện gửi đồng bào Xã Đoài	8-1968	145
- Thư khen Đội Thanh niên xung phong số 333 tỉnh Nghệ An	27-1-1969	146
- Thư gửi Ban chấp hành Đảng bộ Đảng Lao động Việt Nam tỉnh Nghệ An	21-7-1969	148
- Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh		153

BÁC HỒ VỚI QUÊ HƯƠNG NGHỆ AN

Nhà xuất bản Nghệ An